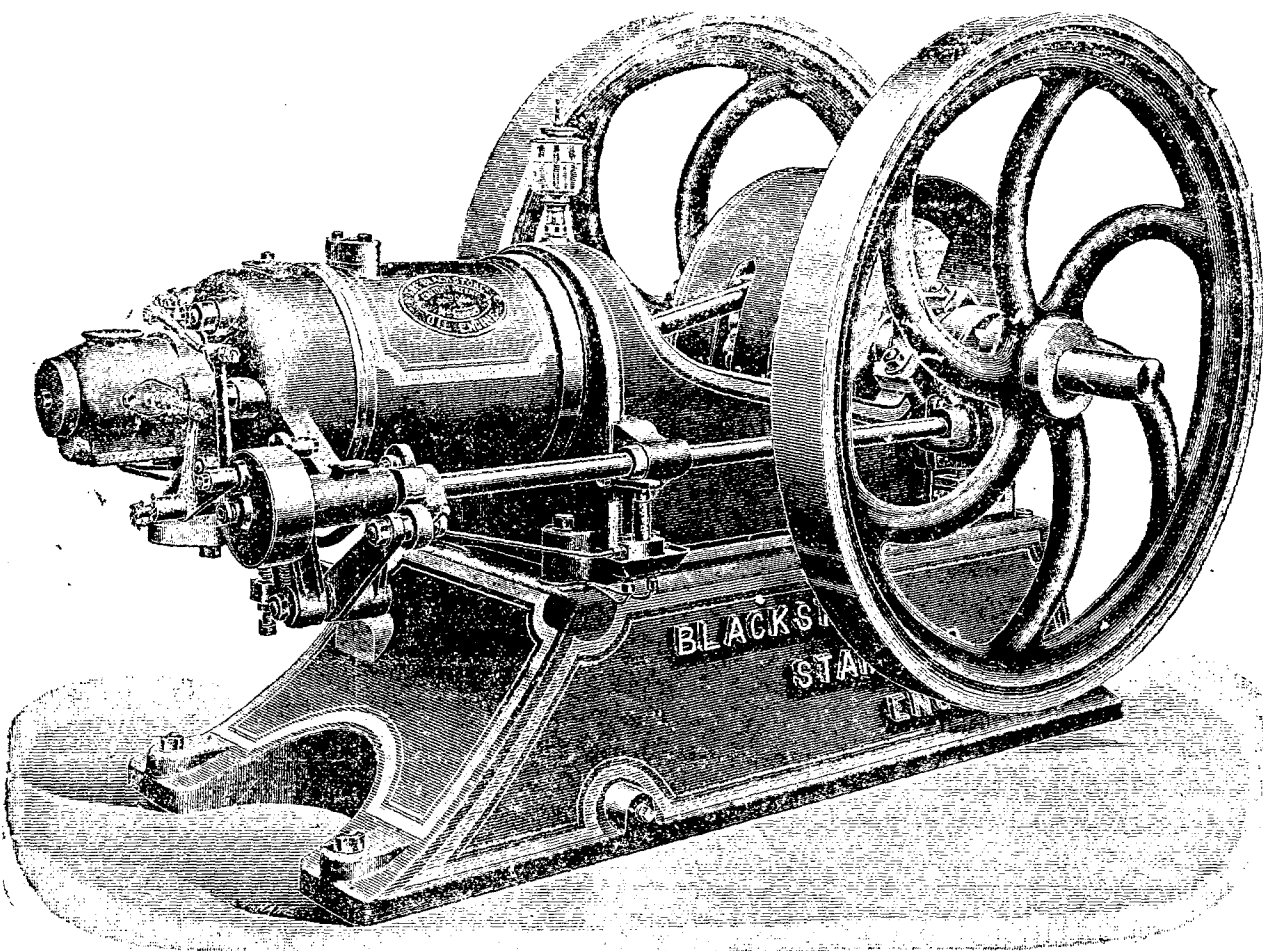

౧౯౧౯

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 6. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 11 వ తేది గురువారము NO. 209
సంపుటము. ౬ } సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర మార్గ శిరమాస బహుళ చతుర్థి ర. } సంచిక ౨౦౯

బ్లాక్ స్టోన్ ఆయిల్ ఇంజనులు.

కీరపనాయిలు, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నుపయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోన్ ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుము.

సోలు పజంట్లు:

మార్షలు నన్ను & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1806

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

ఆమృతాంజనము

తలనొప్పులకు క్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వివిధమైన నొప్పులను కూడా మా ఆమృతాంజనము వాడి సంతోషమున నయముగను.

మలభ వెల 0-8-0 అణాలు.

మోహిని తైలము రు 0-12-0
శామర తైలము 0-6-0
దంతమార్జనము 0-2-0

ఆమృతాంజనం డిపో,
6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

అయ్యో, కోర్టుకు సంబంధించిన క్రకటనలన్నియు చాల జలుగు అక్షరములతో యేమియు తెలియక వ్రాయుచున్నారు. అటువంటి క్రకటనలలో అక్షరము పొరబాటు కలిగినను వ్యవహారము చెడుచున్నది. కావున దయచేసి క్రకటనలను కంపు వారు స్పష్టముగ విడివిడి అక్షరములతో వ్రాసి కంపెనయెడల చాల కృతజ్ఞులము. లేని యెడల తక్షణ తడవలై ఉపయోగము లేని క్రకటనలై వ్యవహారపు సంగతులను వివరముగా తెలుపు జాలవు. కోర్టు సమయములందు సకాలమునకు తమ క్రకటనలను వేయజాలక త్రిప్పి వేయవలసి వచ్చుచున్నది.

వ్యవస్థాపకుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జడి, మంచిమందు దట్టి 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-8. 10-కి రు. 25.
చికిత్స:—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చెర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట ఆయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన శైల్యము:—1. పురుగు లోచర్మములోనికి పోవుమును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.
గుర్తులు:—దురద, ఇంగరములతో మట్టు, పొక్కులు, రసీకాయలు, పెండ్లుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా తేలి కేరీరముంటు వ్యాపించి నిద్రపట్టని బల తీర్చుదును.
అమృతాంజనము డిపో - బొంబాయి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర దినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు 18-0-0
6 మాసములకు 9-0-0
3 మాసములకు 4-8-0
1 మాసములకు 1-8-0

ఆంధ్ర వారపత్రిక చందా.

12 మాసములకు 3-0-0
కారణము:—ఇది శ్రీ పరమహంస మహాశాస్త్రిగారు. జంజర జరిపిరవలయును. వెల 0-4-0 పోష్టేజీ కలు. కంభురారాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుగఁబడినది. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు

ఆరోగ్యభాగ్యము

దీనిని పొందు నవ్యాగ్రహమును బట్టి జీవ హత్య జే
యటకు నలయువారు ఆ గ్రహ శ్లేష సార సంగ్రహమును

1706 వైద్య విద్య

ఆను గ్రంథమును చదువును. క్రియ, ట సాఖ్యులేను.

రాజు నైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

27, చీనాబజారు, మదరాసు.

అమెరికాదేశములో

లజపతి రాయగారి కృషి.

సంఘములకు గూర్చి ప్రాశస్త్యముగా అమెరికాదేశపు నేతలు గూర్చి నవ్యసింధువు, భారతదేశము బ్రిటిషు పాలనాధీనమునకు స్వయంకాయములను వెల్లడించి, అదే క్రమమున స్వయంకాయములను గనురైంపజేయుటయు నది మొక్కిరిస్తూంటి యిట్లున్నది. అందువలననే నాదేశములో లజపతిరాయ ప్రయత్నములు ఫలప్రసవములను సేసి యున్నందున, నీరు ఇంక ననేక నేతలు సభ్యుల నావధూరించి, సహాయమునుబడసి యున్నారు. వారు తమకై కొలది ప్రయత్నించి, అమెరికాదేశపు పలుకుబడి మూలమున నొక బేరగలము అంతుము కేసినచు వాగ్దాన మొనగిరి. లాలా లజపతిరాయగారు తమ ముద్రాపత్రమును తగినవిధమున లేక చిత్తమున ముద్రాపత్రము. వారి అనుసరముల వైతము మనదేశమును భజించి నీయసంతుట విచారజరకము. వారికి భయములేక; తగిన ముద్రాపత్ర సహాయములేక. ఇంతే గాక వీరి ముద్రాపత్రమును సరియైనట్లుగా కచ్చట బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు మిగుల చాచకత్వముగ పరిచే యున్నారు. ఈయనలకును బాటుకుట అసంభవమును, ముఖ్యముగా అసంభవము. భారతీయులు తమ కృషిని మాత్రమే యీ లోపమునకు తొలగించవలసి యున్నది. ప్రాశస్త్యముగారి ఉప వ్యాసము నంది కొన్ని ప్రభావాంశములకు భాంధువరము మున్నగును.

“ఈసంశోధనమునందలి యెట్టి కోరికయును విధానమునైనను పరిక్షించవలయును. అందువలననే వలసరాజ్యములలోని ప్రజలు విద్యాధిపతులగురాక అపైసముల పట్టిండ్లి అదేశములపై తృప్తిపడకు, స్వాతంత్ర్యమునకుతోడ్పడును. తనమెవలసినదేముల నిన్నుతన గారిత భూతముగను. దీని బట్టిమార్చియేవల ఆంగ్లేజీలు జరుపుచున్న కర్తవ్యములక పోయినది కేటకడగలను. భారతదేశమున కొక విధానముండెడిది. ఆంగ్లేయులు దానిని నిర్మూలించిరి. ఆంగ్లేయులు భారతదేశమున విద్యాధిపతికి వ్యతిరేకము భవతత్వమును బడికొనవలయునని 75,00,000 మంది పిల్లలలో 6,780,721 మంది మాత్రమే చదువుచున్నారు. భీకరమంతయు లగు ఆ జాతివారిలో విద్యాగంధ విహీనులు 100-కి 98 వరకున యున్నారు. మనకు ఫీలిప్సెరు దీవులను పాలించిన 20 వర్సములలో విద్యావిహీనులు 100-కి 86 వరకున కనిపించిరి. ఆగ్నేయ సంతతికి కుండిన హిందూవులలో 140 వర్సముల బ్రిటిషువారిల మైన పిల్లలకును 100-కి 7 గురు మాత్రమే విద్యుభ్యసించినవారు గానవచ్చుచున్నది. ఆంగ్లేజీ జాతీయ విధానము స్వీయదేశమున ప్రజాసామాన్యనిద్యకే ప్రతిపాదముగనున్నది. కలసరాజ్యములలో విద్యా వ్యాప్తికి వలయు మందపిల్లలను నిరసించినది. ఈ ప్రతిపాదనకై ఆంగ్లేజీలకును దిలిచియున్న పక్షమువారు ప్రతిపాద భావమును చూపియ్యండి.”

“అటుకొలది భారతీయులు కమరక్రమును భార పోసి, సంగ్రామవిజయమునకుబాద్దెడిది. ఆంగ్లేయులు దీనిని పిమ్మట మనమెల్లరకు ప్రపంచమున కంతకును స్వతంత్ర యనునాత్రము ననురైంప జేయవలెనని ప్రకటించి ముండియి దాని నాధారముచేసికొని భారతీయులందుల కనుగుణ్యముగ తమ కోర్కెలను వెలుపుచున్నారు. దానికి ప్రత్యుత్తరముగ కొలటుగానను నిర్మితమైంది..... పిమ్మట భారతదేశమున లక్షల కొలదివలస సత్యాగ్రహవ్రతము బూని తమ తమ జేవాలముల కేగిరి..... నిరాయుధులగు ప్రజలపై బ్రిటిషువారి కుపాతమును విహింపవలసినది వాంఛించున కన రబడినది. ఈ సమయమున, ఆంగ్లేజీయులు ప్రకటించిన స్వయంకాయమునకు కాంగ్రెజీలు ప్రత్యుత్తర మొనగిరి: మరొకటికై.

చరకసంహితా, సూత్రస్థానము

ఆ ప్రతాపిన్ద్ర వ్యాఖ్యానములలో రాజులలోకి ప్రజల నైజునకు పాదుల గ్లానకాగిరిములలో మానసంధిగా ముగింపబడింది. 23 సంవత్సరముల నిర్వహణను, దీనిని సమం అభిరుద సంపూర్ణముగను. నిజానాథులు చాలా కొద్దిగనుచి. త్వరలో దరివాస్తు చేసినవారికే గ్రంథము లభించును. చరకసం తము పూర్తియైన పిదపనే 2-వ వర్సమును ముగింపబడును. సంవత్సరము కొనవారి కే గ్రంథము పూర్తియై యు 12-8-0; వైద్యులపై యు 14-0-0; పోటీకి ప్రత్యేకము.

రాజవైద్య కే. యస్. శాస్త్రిగారు,
కార్యదీక్షగారు.

దేశీయ వార్తలు

స్వయంకాయములను ముద్రాపత్రమువారు మరల పరిచేయుటకు తీర్మానించిరి.

ఇటలీలోని సమ్యక్జ్ఞలు మూడవేసినాటి యర్ధ రాత్రికినాగ్ వాగిపోగవని అదేశపువేంపు సభలో నొక సాంఘికత్రవినెచి చెప్పెను.

మూర్తి వైకావియను మొకటి హోమల గారు నడవించు యాద వాల్లంజేసిని ఆస్ట్రేలియాను వాన్స్వోలో బయలుదేరినది. పోటీదేయవల గు నను ఉద్దేశముతోడనే అది బయలుదేరినది.

ఇంగ్లండులోని “లొకలు చూపింపజేయు” ల కెంత వరకు వెల్లుబడిన పట్టుమునో నిర్ణయించగోరుచు బ్రిటిషు వా శేషురది 5 మిలియన్ 85,000 ఇంగ్లండుకు మును, వాటికి 43 కొట్ల సావరణ లాభకృత మనియు తెలిపిరి.

మెక్సికో స్థితిగతులకు విచారింప నియమించబడిన నీ కేటరు ఫాంగారు అదేశములో రాజకీయ సంబంధములకు విద నాదవల ముని (చెనెటెలు విల్సను గారిని కొలిచి.

సంఘముల ప్రభావము జర్మనుల వైకృతము ఒకలకు యుండవలసి ముందే నాకులు ఒక బన్నదనియు, ఇందులకు మర్యాదాగూర్చు భీకరముల చాలబాధ కలుగు ననియు మున్నగు ఫాంగారు ఉత్తరభాగ కొలిచియు నుండిరి.

కెయిజరు గారిని విచారింపవలయు నను విషయములో ఆఫ్రికాయ శేషము గన్పించినదియు, వ్యాపూధికారు లీదమ యును సేకే ప్రయత్నములు మొనరించుచున్నారనియు, ముద్దములో నేరము చేసినవారిని కేటించుటకు 50 వేలకంటె ఎ ట్లకువరకు పరిక్షింపబడి రనియు ఇంగ్లండు ఎటర్ని జనరలు గారు చెప్పిరి.

జాతీయమితిలో పాఠశీకము చేస్తున్నందుననుచు ను వైకాజు రాజామతును జాతీయమితి సామాన్యకార్యద్య కర్ జేక్షా ప్రయత్నముగారి తెలిపబడినది. జాతీయమితి చక్కగా నేర్పిన పిమ్మట గావించు మొదటి సభనుండియు పార కికము జాతీయమితిలో జేరును.

యవరాజుగారు తిరిగి సంవత్సరము ఇంగ్లండు నకు మరలిండులకు సంకల్పించుచు బక్సింగునా ప్రాసాద మునం వసతిపడెడి విధులలో చక్రవర్తిగారి కుళల ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముచ్చుచు కెనడాదేశమున కేనుటలన సామాన్య మందలి అన్ని కేళలలను చూవవలయు నను తమకోరిక చాల బలపడినది యవరాజుగారు చెప్పిరి.

జర్మను ప్రేటు రైల్వేలన్నియు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములకు విక్రయించబడునని జర్మను ఆర్థికమంత్రి కత్రి యందు సూచించబడినదియు, అది చూచి జర్మను కత్రిక లన్నియు నిట్టికానము నిదివర కెన్నడును కనినది యుండలే దనియు ఇంత అమావకరమైంపని మరయుటకు యుండవల దనియు ప్రాయమున్నది.

బర్మా ప్రైవేటు ముగ్గులు ప్రభావోపాధ్యాయును ముంగులును మెయరుగాను బర్మా జాతీయ ప్రతిభులలో జేరుటచే నడిచిచే నన్న మెయరువారు బలవంతముగా జాతీయ ముగ్గులని రుతు (ంగలి నిజమేనామని ప్రజలసభలో ఆస్పి యు జేవీకగారు ప్రశ్నింపగా ఆంతుగూర్చి ప్రత్యుత్తరము తన కేమియు తెలియదనియు భోగట్టా చేసినదనియు యుంటేను గారు చెప్పిరి.

యొద్దనయొద్దను పనిచేసిన మెక్సికోవ్యాపకము కొంత మంది “ఇండియను ఆర్మీ ఇన్స్టిట్యూషియన్” లకు కాకుల యు ననియు, వారికి హిందూదేశానుభవముండిన మేలుయు, ఉద్యోగమున కెన్నోనినాడివారలు 12 నెలలు వరచేయ వలయుననియు, వారికనున్న 80,85 ఏకమృత్యు కుండలయు ననియు ఇండియా కార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి.

శ్రీజార్జి చక్రవర్తిగారు బక్సింగునా ప్రాసాదమున యవరాజుగారి గోకాధర్ మొనరించిన విషయలో యవరాజు

ఆరోగ్యమును

గర్భవతుల జేయమును పెంపొందించునాని
తయారుచేయు సంఘము.

చెలమిపట్ట ప్రభివృద్ధిగారి ఉద్దేశము.

గర్భవతులు ప్రసవించుటకు అనేక మరలుములు సంభవించుచున్నది ఇట్టి మరలుములకు కేళలను మిక్కిలి వచ్చును కేళలను మిక్కిలి కాన ఇట్టి మరలుములకు కేళలను మిక్కిలి వచ్చును మొనంపకుకై చెలమిపట్ట ప్రభివృద్ధిగారి యాజమాన్యము ప్రసవ యొ సంఘము నొనరించినది. ఈ కేళలని గర్భ వతులకు యొ సంఘముయొక్క ఆవిర్భవక కేళలము కాగలను

ప్రసవమునకును (శ్రీలమిపట్టమునకు, సాక్షాత్తే దేశములకు కేళల యొదేశమున దక్షిణముగా నున్నది. ఇంగ్లండును ముక్కు రె దిక్కులు అధికముగా కేళలలు యొదేశ మున వరదీచు చున్నది. ఆరోగ్య పుష్టియు ఇందుగా తీరిండుం ప్రసవించునను 20 కేళల కేళలలు మరలించు చున్నది. ఇంకా అనేకము కేళలలుగా కేళలలున్నది. ఇట్టి విమదలకును విషయము చేసాభివృద్ధికి గొప్ప అటంక మని చేకొన చెప్పవలయునని.

ప్రభావోపాధ్యాయులు ప్రసవ సంబంధమును నిమగ్నములు తెలియకుండుటకు ఇన్ని మరలుములకు కారణములు చెప్ప వచ్చును. ఆకాశక్రవరల ప్రసవవ్యాధులు గర్భములకు సోప మున్నది. కేళలము సంబంధమును విషయములు శ్రీలమి పట్టము తెలియదు.

ఈవిషయమై ప్రసవమును భావించి అభివృద్ధి చేయుటయే యాసంఘముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. ఈవిషయమును పరిచే యుంటిని తయారుచేయుటకు డిల్లీయు దొక పాఠశాల నొనరించబడినది ఇట్టి పాఠశాలలు జేయించుననియు వ్యాపిం చునెను.

కేళలము, గర్భవతుల ఆరోగ్యమునకు సంబంధించిన ప్రదర్శనము నొక్కవారిని డిల్లీయును రాబోవు సంవత్సర మునందు జరగ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. ఇతరులు, వ్యాపకము మొదలు మున్నగువాటితో యొ ఉద్యమము వ్యా పింప జేయవలెను.

ఇట్టి ప్రదర్శనములకే ప్రజలకును కుద్రాగూ కలుగును. కనుక ఇట్టి గొప్ప ఉద్యమమునకు ప్రజలందరు తోడ్పడ ప్రార్థితులు. ఆ సంఘమువారు తనని ప్రారంభించి నారు. కాని భవనోపాధ్యాయ అధికముగా పొందలేదు. ప్రత్యేకసభిని స్థాపించుట అవసరము.

కావున యొదేశమునందలి రాజులు భవనము యొ సంఘమునకు సహాయముచేయ ప్రార్థితులు. ఈ సంఘము వలన దేశమునం వాత్యాను వృద్ధి కాగలను. విరాళములతో కొంత భాగము ప్రదర్శనమునకై ఖర్చు చేయవలెను.

చెలమిపట్ట ప్రభివృద్ధిగారి లేఖ.

ఈ ఉద్యమముయొక్క ఆవశ్యకతను చూచి జేక చెప్పట అవసరము. ఈ ముగ్గుల ప్రసవించి రాజులు, భవనము సహాయ మొనర్చిన సమభావముతో జేవీ యుద్యమ ము ప్రారంభించి నాను. ఈ విషయమై వాకధిక ఉత్సాహ ము కలుగు. కావున దేశభావమును పరిపరిచినది. ఈ కోజు వాలకులు శేషనాయకులయ్యవలె. కనుక వాలకుల ఆరోగ్యమునకు ముఖ్యమగు విషయము చేకొక్కటిలేను. కావున జేకయాభివృద్ధికి తోడ్పడు యొ ఉద్యమమునకు సహాయ మొనర్చి ప్రార్థించు చున్నాను.

ప్రాప్తిచే చెలమిపట్టము.

గారి నాకీర్వదించుచు నట్లు చెప్పి. “యవరాజు ముగ్గు భూమికిని కేంద్రా దేశమునకు నొక మరలను ముగ్గులు మొదల నూర్చును. వాన్స్వోలో యవరాజునొక మరలను గోరవో చిర సత్యాగ్రహము చాల ప్రకటించిన ముగ్గులు. ఆ ఉద్యమ ము ముట్టాను ఈయనల దేశముల వికాసకృత్యము ప్రభు. కల్యాణమున కేంద్రము నుపయోగించు. మునుగా జేతము కెనడా కేళలకు ఈ ఉద్యమము జేకుటకు కొంత వ్యాపకముగ నుండవలెను” యువరాజు తన సంతకముల కుండి నా సమర్థతతో నిర్వహించుటకు శ్రీవా రుచేరియు నుండి

ఆంధ్ర పత్రిక

1919-వ సం దినంబరునెల 11-వ తేది

గురువారము

మదిరాసు రాజధాని:

ఆరోగ్య సిద్ధి.

1918-వ సంవత్సరపు ఆరోగ్యపు నివేదిక ముఖ్యము ప్రచురించబడినది. సానిటరీ కమిషనరు గారు తమ నివేదికను వాల్సుమాసము లాలస్యమును జరిపిరి. మండలాధికారులు కొందరు తమనివేదికలను భారీ కంప్యూటరు కాలయాచన జేసిరి ఇట్టి సుస్థితికి ముందు జరుగకుండు జాడవలెనని ప్రభుత్వమువారు మందలించుచున్నారు. నివేదిక సంత సుపరీక్షించిన, విచారము గలుగకమానదు. నివేదికవత్సరమున సకాలమున వర్షములు గురియలేదు. ఇదివలనను, సంగ్రామ పరిస్థితులవలనను, కఠినపాద మికిమీరెను. దీనికి ఫలితముగ, రాజధానియందనారోగ్యము విశేష వ్యాప్తిగాంచెను. విషజ్వరము తీవ్రముగ ప్రబలెను. వివిధవ్యాధుల మూలముగ కలిగిన నీ క్రింది మరణముల సంఖ్య జూచిన భీతి జనించకమానదు.

రోగములు	మరణము జెందినవారు.
	1917 1918
కలరా	58,939 122,263
స్థూలకము	34,958 68,752
జ్వరములు	27,708 12,859
జ్వరములు	321,902 896,068
విశేషములు	73,894 79,841
మిగిలివ్యాధులు	51,840 63,199

మరణములు కన్నగ రికార్డుగాక, వడకి వేయబడిన వెన్నెయోనుండుటచే వై సంఖ్యకన్న వధి సంఖ్య గల మరణములే సంభవించియుండవలెను.

వ్యాధివ్యాప్తమునకును, ఆర్థికదుస్థితికిని దగ్గర సంబంధము గలదని, భారతీయప్రముఖు లనేక వత్సరమునుండియు నుడువుచు నేయున్నారు. కాని, వారిమాటలు చాలకాలము చెవిజెట్టబడలేదు. ప్రభుత్వమువారిపుడ, దారిద్ర్యమే వ్యాధి ప్రాబల్యమునకు మూలకారణమని యంగీకరించుచునేయున్నారు. దారిద్ర్యము తగ్గుటకు మార్గముల సరయినంతవరకు, సాంక్రామిక వ్యాధులు ప్రజలను పీడించుచునేయుండును. దారిద్ర్యబాధచే కృతించుచున్నవారు, తీవ్రవ్యాధుల జలిమికి తాళజాలక, క్రుంగిపోవుచును ప్రజల దాగ్ధ్యమును పెంపొందించుటకు మున్నుండు కృషి జరుగవలయును. తాత్కాలికోపశాంతులచే వ్యాధినివారణకు మార్గ మేర్పడనేరదు. శిశుమరణసంఖ్య నివేదికవత్సరమును దత్త్యధికముగ నుండెను. ప్రపంచముయొక్క నుకతీన నొందిన మంత్రహితులు లభించకపోవుటయే, ఇందులకు ముఖ్యకారణమని సాంక్రామికమిషనరుగారు తెలుపుచున్నారు. కలరాతో మరణమునొందినవారి సంఖ్య విశేషముగ హెచ్చిరి. స్థూలక వ్యాధివలన, మరణములు హెచ్చుట జూడ, టీకాలకర్థతయం దెద్దియో నోకము కలదని వైద్య మగుచున్నది. లోతు మెద్దియో కనుగొని, నివారించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని, ఒక్క విషముచే, 1918 సంవత్సరపు దినంబరునెల

లోపుగ 6,50,000 మందికి మెగ చనిపోయినట్లు, సానిటరీ కమిషనరుగారు మదింపు చేయుచున్నారు. ఈ సంఖ్య ప్రజలను విభ్రాంతుల జేయక మానదు. సంగ్రామమువలన గలిగెడి నష్టము కన్న గూడ, విషజ్వరము మూలమున గలిగెడి నష్ట మధికముగ నున్నది. మన్యజ్వరమువలన నంతమాది మృతిజెందుచున్నారో, కనుగొనుటకు లెక్కలను ప్రత్యేకముగ తయారుజేయుకుండుట శోచనీయును. చెన్నరాజధానియందలి, అన్ని మండలములలోను మలేరియా వ్యాపించి యున్నట్లు, ఆరోగ్యాధికారి అంగీకరించుచునే యున్నాడు. మలేరియా బోరు మన రాజధానిలో గలదు. కాని ఇది వామనూత్రావశిష్టముగ నున్నది. ఈ సంఘము నివేదికవత్సరమునం దెట్టి కృషిని సలుపలేదు. మలేరియా బాధ్యులు, రోగి నోక్కూరు తెగతూర్చక, మెలమెల్లన క్రుంగజేయుచు. ఈ వ్యాధి మిగుల నపాయకముననుక. దేహమునో నొక్కమా రది ప్రవేశించిపిల్లు, దానిని తొలగించుకొనుట కష్టపాత్య మగును దీని నివారణ విషయమై యి తివరకు జూపండిన నుపేక్షా భావము యుక్తముగ గాన్పించుటలేదు. కట్టణము లందును వల్లెలయందును, పరిశుభ్ర మగు నీరు లభించెడి మార్గములకు బూరుట ముఖ్యపరము. మద్రాసు సగరమున మరణములసంఖ్య వేయింటికి 58 నుండి 61 వరకు హెచ్చెను. నివేదిక వత్సరమున బందరు నీటిపడులు పూర్తియయ్యెను. దీనితో గూడ, 27 కట్టణముల కిప్పుడు నీటి కొరాయిలు లభించినట్లు దెలియుచున్నది. నివేదికవత్సరమున గూడ, ఆరోగ్యోపన్యాసము లీయబడెననినా, అవి ప్రజలకు మేలు జేసెననియు, ప్రభుత్వమువారు దెలుపుచున్నారు. మరియొక సంవత్సరమువరకుగూడ, ప్రభుత్వమువారు ఏటిని కొనసాగించెదరు.

ఆరోగ్యము చెన్నరాజధానియం దేమాత్రము సంతృప్తికరముగ లేదని, పైన సూచించబడిన సంగతులబట్టి గ్రహింపవచ్చును. మే మిదివరకు సూచించినట్లు ప్రజల ఆర్థికదుస్థితియే ఆరోగ్యక్షీణతకు ముఖ్యకారణమని తెలుచున్నది. ఇంతియగాక, వైద్యసహాయముగూడ అత్యల్పముగ నున్నది కల్లెటూల్లో బేషధశాలలు లేవు. కట్టణములలోనుండెను నొవధశాలలు, కల్లెటూల్లో వారి యక్కరలకు సరిపోవజాలవు. దైవముమీద నే భారము వైచి, రోగులు కాలము గడువవలసి వచ్చుచున్నది. పాశ్చాత్యవైద్యకర్తలనవలంబించెడి వైద్యులు కల్లెటూల్లో వారికిందుబాటులో నుండరు. చోకగ లభించెడి దేశీయవైద్యుల కిప్పుడు ప్రోత్సాహము లేకపోవుటచే, పూర్వకాలమునందువలె వారు తగినశ్రద్ధ వహించుటలేదు. విద్య ప్రజాసామాన్యమునందు వ్యాపింపకపోవుటచే, ప్రభుత్వమువారిపైచేడి యుపన్యాసములు వారికి విశేషోపయోగకరముగ నుండునని తలచుట కాధారము లేకదలచున్నది. ఇకముందు ఆరోగ్యశాఖ ప్రజాయత్నము గావించబడదన్నది. ఆరోగ్యప్రచరణము విశేషవ్యయముతో కూడుకొనియున్నది. మంత్రలీ వ్యయమును భరింపగలుగునారో లేదో తెలియదు. ఏదిఏమిలున్నను, మంత్రులు ప్రజారోగ్యమును తమ శ్రేష్టకొలుది కాపాడవలసినయనసరిముగలదు. దేహబలమునందు క్రుంగిపోయినవాటి, కరిపాలనా పాత్యులను తిన్నగ నిర్వహించుటకు విలువడదు. ఆముచ్చేద, యునానివైద్యకర్తలపై మంత్రులయినను శీతదృష్టిని ప్రసరింపజేయక, దానికి తగినప్రోత్సాహ మొనగించో, ప్రజల కొవధ

సహాయము సులభముగ లభింపగలదు. ముందు నియమితు లగు మంత్రులు తమ బాధ్యతలను సక్రమముగ నిర్వహించెదరని విశ్వసింపవలెను.

బందరు మ్యునిసిపలు సంఘము

ఈ సంఘమువారి 1918-19 సంవత్సరపు నివేదికము మా కార్యస్థానము జేరినది. నివేదిక చిన్నదిగ నున్నది. దీనియందు ముఖ్యవిషయములు రెండు చదువగులకు గన్పట్టును. ఇంతవరకు ప్రచురించబడిన నివేదిక లన్నిటియందును, మండలాధికారియొక్కను, ఉపమండలాధికారియొక్కయు విమర్శన బొందువగుపబడియుండెను. కొందరధికారులు, మ్యునిసిపలు సంఘముల లోపములను బయల్పరిచి, మరికొందరు, వారుజేసిన మేల్లను సూచించిరి. ఇంకను కొందరు గుండోషముల రెంటిని కనుబడిచిరి. అంతియగాని, ఏదోయొక విమర్శన జేయుకుండ అధికారుల తలచును వినువలెను. ఈ సంఘము విషయమై మాత్రము మండలాధికారిగాని, ఉపమండలాధికారి గాని ఎట్టి విమర్శన గావించకుండ, రికార్డు జేయుటతో సంతృప్తి జెందుట వింతగ నుండక మానదు. ఈ సంగతి చదువరులనేగాక, ప్రభుత్వపు దృష్టినికూడ నాకర్షించినది. ప్రభుత్వమువారికి గూడ కారణ మెద్దియో తెలియలేదు. సంఘపరిపాలనము బాగుండినచో నధికారులుబలదెలువవచ్చును. లేకున్న లోపముల జూపవచ్చును. ఎట్టియధికారులు మీకు కుండ విడిచిపెట్టుటను, మ్యునిసిపలుసంఘాధ్యక్షులు యూరపీయను లాట నొకకారణ మేమోనని సందియము గలుగకమానదు. మిగిలిన గ్రామములందువలె బందరునందును, వైద్యశాల ఘృణిసి కలుసంఘమువారి యధీనమునుండి ప్రభుత్వమువారి యధీనము చేయబడెను. అంతమాత్రముచే, కట్టణారోగ్యముకూర్చి నివేదికము బంపవలసిన బాధ్యత తమకు దొంగిలపోయెనని దలచికాబోయి, మండలవైద్యాధికారి ఈవత్సర మెట్టినివేదికను పంపియుండలేదు. వైద్యాధికారి ఈవిషయమై పొరబడిరని, ప్రభుత్వమువారు మందలించుచున్నారు. మొత్తముమీద మండలవైద్యుల ప్రవర్తనము ప్రశంసార్హముగ గాన్పించుటలేదు. మ్యునిసిపలు ఎన్నికలలో ప్రజలు తగినశ్రద్ధ వహించుచున్నట్లు, నివేదికము వివరించుచున్నది. శీతసంఖ్య రాకపోవుటచే, మూడుసభలను నిలిపివైచుటగాని, సభలకు హాజరయిన సభ్యులసంఖ్య 100-కి కిక్కుండి 41 వరకు తగ్గిపోయి గాని సంతృప్తికరముగ లేదు. కన్నలవసూలు తృప్తికరముగ నున్నది దీనివర్తకము గుంటూరును మరలాటచేతను, బందరుపట్టు ఘాతరీలను నెలకొల్పుట చేతను, చల్లకల్లిరోడ్డు మంచినీటిలో నుండకుండుట చేతను, టోంగేట్ల రాబడి చాలవరకు తగ్గనని తెలియుచున్నది. సంగ్రాహకశక్తితుల వలన వాణిజ్యము క్షీణించుటచే, మార్కెట్టుపై ఆదాయము తగ్గుదల జూపెను అందుచే మొత్తపు డిమాండును 101602-6-5 నుండిను 99195-3-3 లకు తగ్గెను. నీటి కనులు నివేదిక వత్సరమున పూర్తి యయ్యెను. నీటి ఏర్పాటులు తృప్తికరముగ నున్నట్లు తెలుపబడినది. గొడుగుపేట యందును రాబర్పసను స్వేచ్ఛనందును గతవత్సరము ప్రారంభమయిన రోడ్డు నివేదిక వత్సరమున పూర్తి యయ్యెను. నీటి కొరకు ను 1340-1-10 లు వెచ్చింపబడెను. ను 1350-6-11 లు కట్టణములోని గుంటలకు పూర్వపుకై వెచ్చింపబడెను.

కలరా 68 మందికి తగులగ 45 మంది చనిపోయిరి. నివజ్వరము కూడ చెలరేగెనని నివేదికము దెలుపుచున్నది గాని, దీనివలన గలిగిన మరణముల సంఖ్య తెలుపబడలేదు. స్థూలక వ్యాధి వలన 44 మరణములు సంభవించెను. ఆరోగ్యాభివృద్ధికి, క్రభుత్వమువారిచేసిన గ్రాంటులు వెచ్చించబడలేదని తెలియుచున్నది కారణము తెలియదు. త్వరలో నీ విషయమై కొన్నియవారు శ్రద్ధ బూసవలయునని, క్రభుత్వము వారు హెచ్చించుచున్నారు. టీకాల ఫలితములు మొత్తముమీద ప్రోత్సాహకరముగ నున్నవి. మ్యూనిసిపలు సంఘమువారు ఆంధ్ర జాతీయకళాశాలకు రు 500లను విద్యావివేదిక దీనరక్షణక సంఘమునకు రు 250 లను గ్రాంటుగ నిచ్చుట వారి యాదార్యమునకు విద్యురముగ నున్నది. ఈ గ్రాంటుల నికముందునుండియు మాః వేయమని, క్రభుత్వమువారు సూచించిరట. దానివిషయమై ప్రస్తుతవర్షమునం దాలోచింపబడునని, నివేదికము సూచించుచున్నది. మ్యూనిసిపలు సంఘమువారు తమ సహాయమును మాని వైచింత్రమాత్రమున, జాతీయ క్రతిస్థాపనలకు కలిగెడినట్లు మంతనండును గాని, క్రజలద్రవ్యమును ప్రజాక్రతిస్థాపనల కిచ్చుటకు, క్రభుత్వమువారి యధ్యంతరము జాకవలెనో తెలియక న్నది. అయిర్వేదక్రతిస్థాపనకు మద్రాసు కార్పొరేషను వారు గ్రాంటు నొసగినాడ దని, క్రభుత్వమువారిటలనే శాసించియుండిరి. ఇట్టి యిద్దరువుల బరిశీలించినకొఁదియ, స్థానిక స్వకరిపాలనము వామ మూత్రాపకీప్తమయిన దని, మరింత స్పష్టముగా గలద. నూతనరాజ్యాంగనిర్మాణమున, స్థానిక స్వకరిపాలనాభివృద్ధి కేమయినన, స్వేచ్ఛానికాళి ముందునేమో చూడవలసియున్నది.

అల్లరులా, తిరుగబాటా?

హంటుక సంఘమువారి యెదుట నెసగబడుచున్న నాత్యముబట్టి, కంజాబుకలవరమున చిన్న అల్లరుల దప్ప వేరెవ్వయు ప్రబలియుండిలేదనియు, మార్వలలాను ప్రవేశ పెట్టవలసినంత అవసరమెక్కడిను కానింపలేదనియు, క్రజల తిరుగ బాటని అధికారు లతిశయోక్తుల బలికి ప్రవచర్యలకు గడంగి సంతోషము గలిగించిరినియు, నూహించవచ్చును. కలశల్ ఓబ్రయనుగారు, సుల్తాను అహమ్మదుగా రడిగినక్రత్తిలకు క్రత్తుత్రర మొసగుటలో, గుట్టనంతను బయట బెట్టిరి. క్రభుత్వమును తలక్రిందుల జేయునంతటితిరుగ బాటు తలపెట్టబడిన యెడల, క్షిమండలాధికారులకు గాని, పోలీసు వారికి గాని, సి. ఐ. డి. అధికారులకుగాని, ఎంత మాత్రము తెలియకుండ, ఒక్కమారు క్రభయమువలె నుద్భవించుటకు నాధ్యమాయని, సుల్తాను అహమ్మదు గారు క్రత్తింపగ, కలశల్ గాడి క్రత్తుత్రరము దొరికలేదు. కొద్దివారి తీర్పులేదాయని విరసిరి. కాని, తననమ్మకమున గల కారణ మెద్దియో వీరు వివరింపలేక బోయిరి. గుజ్రావాలానండి మిషనరీలు ముందుగ లేచిపోయిరి. కాని ఆ ప్రదేశములో గడవిడలు జరుగునని యైనను వారు అధికారులకు ముందుగ దెలుపలేదట. కారణ మెద్దియో ఓబ్రయను గాడికూడ తెలియదు. ఇంతకుముందు గుజ్రావాలాలో నుద్రదేశమున్నటుల వీరికి గనుపించలేదు. తమ కెట్టి ఆధారములు లేకబోయినను క్రజల తిరుగబాటు గలదని, ఓబ్రయనుగారు నిశ్చయించి, మార్వలలాను ప్రవేశ పెట్టింది. మార్వలలా ప్రవేశమున కెట్టి యవసరము గలుగలేదని, బాగుగ వెల్లడియైనది. ఇక వైనను, నిజము గ్రహించి, కంజాబు

శిక్షితులనే గాక రాజకీయ నిర్బంధితుల నెల్లరను విడిచిపెట్టింది, మాంటాగూ క్రభుత్వము ప్రాత క్షేత్రములను క్రజలు మరచునటుల జేయుచో, సంస్కరణముల ప్రవేశమున కనుకూలకరింపితు లేర్పడి, క్రజ లానందవిముగ్ను లగునరు. సంస్కరణములను శాసనమునం దిముచ్చుటకు మాంటాగూ గారెంతటి కట్టుదలతో నుపజేయుచున్నారో, అంతటి కట్టుదలతో నీ విషయమున కూడ కనిజేయు నెడల, హిందూ దేశమునకును ఆంగ్లా ప్రాజ్యమునకును మిగులభాధము గలిగించివారగుదురు.

సుంకములు: సంస్కరణశాసనము.

హిందూ దేశమునకు వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము నొసగుచో, ఆంగ్ల దేశముపై హిందూ దేశము సుంకములను విధించుకుండునని, ఎవరు పూచీకుడెదరని, స్టీవర్టుగారు కామన్సువేధలో మాంటాగూగారిని క్రత్తిించిరి. ఆస్ట్రేలియామాత్ర మిటుల జేయదని ఏమి పూచీ గలదని మాంటాగూగారు జవాబు చెప్పిరి. పూచీ ఏల గావలయునో తెలియలేదు. వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము హిందూ దేశమునకు ప్రసాదింపబడినపుడు, అవసరముగనుపు డాంగ్ల దేశముపై నయినను సుంకముల విధించవలసినవచ్చును ప్రస్తుత మట్టిధయలు న కవకాశము లేదు వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము హిందూ దేశమునకు ప్రసాదింపబడలేదు. ఇండియా క్రభుత్వమువారును, శాసననిర్మాణవేధయు కలసి చేసెడి ఏర్పాటులలో, క్రభుత్వ కార్యదర్శి సామూయ్యము, జోక్యము కలుగజేసికొనదనియు, సామూయ్యవ్యవహారములకు భంగము కలిగింపుదుమాత్ర మాలేదుజోక్యము కలుగజేసికొని నట్టి ఏర్పాటులను తొలగించవచ్చుననియు, క్రస్తుతపు సంస్కరణములవల్లము విడిచిరించుచున్నది. ఇండియా క్రభుత్వము, క్రజలకు బాధ్యతను వహించనంతవరకు, అచకూల మగు వాణిజ్యపు ఏర్పాటులు కొనసాగునని తెలంప వీయిండును. ఇక పదివత్సరములవరకు, స్టీవర్టువంటి వారు భయపడ నవసరము లేదు. ఏకారణముచేత వైనను, ఇండియా క్రభుత్వమువారును శాసన నిర్మాణవేధయు కలసి ఆంగ్ల దేశమునకు క్రతికూలముగ నేర్పాటుల గావించినను, ఆంగ్ల దేశాధికారులు వాటిని దృష్టజేయగలరు. స్టీవర్టుగారి అపోహ కాధారము లేదని, గ్రహించవచ్చును.

అంటరానివాల్లా?

నెదిపాలపు శ్రీకృష్ణాశ్రమమువారు, విశేషానందస్వామి, కరవీరపీఠాధిపతి, మహాత్మాగంధి, శాకమూర్తి, బలోదామహారాజు, సీతానాథ తిత్తభూషణుడు, లాలల జపతిరాయి, మొదలగు వాడుకలు నిమ్మ జాత్యుద్ధరణము స్వామి దేశములకు గావించిన హెచ్చరికను పొందుపరచుచు, 90 పుటల గ్రంథమును తెలుగున ప్రయించిరి. అంటరానికనమును తొలగించుట కి గ్రంథ మెంతయేని సానుకూల గలను నిమ్మ జాత్యుద్ధరణమునకు పనిజేయుచున్న శ్రీకృష్ణాశ్రమము వారి గ్రంథప్రచురణమునకు బూకకొనుట వాణికార్యదీక్షకు నిదర్శకముగ నున్నది. దీనివల 2 అణాలు.

ఆంధ్రపత్రిక

సారస్వతానుబంధము

సాధ్యమైనంత శ్రీమముగా వారమున కొక నర్తాయము ఆంధ్రపత్రికకు సంబంధించి సారస్వతానుబంధ (Literary Supplement) మొకటి క్రకటింతుట కుద్దేశించబడినది. వాజ్మయధురంధరులండలును సానుక్రశేపూర్వముగ అందునకను

నగు వ్యాసములను కద్యములను కదములను పాటలను కథలను విమర్శలను ఇప్పటినుండియు వ్రాసి కంపుటకు ప్రార్థితులు. విలేఖకులకు యథోచిత మైన క్రతిఫల మిచ్చుటకు కూడ కర్షయించబడినది. క్రతిఫలాపేక్ష గలవా గా విషయమై వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును. విద్యాధికు లందఱును తోడ్పడి యీ యభినవోద్యమమును జరుక్రదముగ జరకఁ బ్రార్థితులు. — పత్రికాధిపతి.

వృత్తాంతములు

కలకత్తాలో సంధి ఉద్వేగములు. — విమానంవారము వైనికుల ప్రదర్శనము యిద్దరు బ్రిట్టు యానుల కృత్రిమతనరము చూపుచునవి జరుగెను.

దీక్షింబరు కి లేపి ఉదయము కి గంటలకు పాలెలు గారు బాంకు కావనకు బయట తేరిరి. విమానము బాంకు నున్నటులు అన్నది. అత దీక్షింబరు నిర్విముగ వాస్త్రీరియ కేకవచ్చును.

క్రిందటివారములో సంకరాస్త్రీయ 17 బందిపోటు దొంగతనము జరిగినది. ముగ్గి బందిపోటు దొంగతనములలో శాకబోట దొంగలు ఇంటియవహించి చుట్టిరి. క్రిందటివలలో సంకరాస్త్రీయ 25 బందిపోటు జరిగినది.

కలకత్తా నీటి సమస్యలు. — కలకత్తాలో నీటి సమస్యలు గూర్చి పరీక్షించి యాదిమటకు యిగ్నాంతుండి మొక కోవితుర పిలిపించుటకు కలకత్తా కార్పొరేషను వారు యా నెల 10 వ తేదీ కుద్దాన్నయ జరిగినవేళలో తీర్మానించిరి.

కలకత్తాలో విద్యుత్. — కలకత్తాలో త్వరలో పారిభాషిక పాఠశాలను నెలకొల్పరెను. కాంచెరరాలో తెటనే రైల్వే కర్మశాలల సేర్పడి యవకులకు సేర్పించరెను. కలకత్తా పాఠశాలలో యాద్రిక విద్యకు సేర్పించరెను. తక్కిన పనులు కొద్దికాలమొక పిమ్మట ప్రారంభింప దకునని విద్యా కళా డైరెక్టుడు ప్రకటించెను.

క్రిందటి ఆదివారముందు పాట్నాలో దక్కంగారుహారాజ బహద్దరుగారి యాజమాన్యమున భూకామంతులసభ జరిగెను. ఆర్యములు (పారంభికవ్యాసమున నిల్లు చెప్పిరి. — క్రిందటి వీరూరు రాష్ట్రీయ సభవారు రాజప్రతినిధి గారిని పిలిపించివేరు గోరుమ నొక తీర్మానము జేయబడెను. అందులకు వీరూరు భూకామంతులు సమ్మతింపకు. అందుచేత వా తీర్మానముతో వాకేమియు సంబంధము లేదు. రాజప్రతినిధిగా కొనరించుచున్న మహాత్మ్యపాలనాకార్యములకు వారు సంస్కరణములు వెంక సంస్కరణములలో నన్ని తరగతులవారును ఉల్లాసుతో జేరవలయును. హంటుక కుంటి వారు కనుగొను ఆంక్షము సంక్రమీకరముగ నుండగలవు. వై వాక్యములను జలపరచుచు సభవారు తీర్మానములకు జేసిరి.

“ఇండియన్ సోషలిస్టు” పత్రిక ఆయ్యకసరము కాలగెనుకు గూర్చియు మరలవారు వైచిని గూర్చియు వ్రాయుచు నిల్లు చెప్పుచున్నది. కాలగెనుకు సమాజీయకురతును సంస్కరణముల చట్టములగూర్చి వా లేమి నిర్ణయించుకో తెలుపుటకు సాధ్యముకాదు. కాలగెనుకు జరుగుతోట సంస్కరణములచట్టము శాసించుటకునే వా లేమి నిర్ణయించునది లాభముండదు. మిత్రములు, జాతీయవాదులు ఉధయలుగూడ సంస్కరణములకుల చాల ముచ్చగునని న గ్రహించిరి. సంస్కరణములు కోరి న గ్ర కారము ఉండవలయు మిత్రములు అపమృతి తెలుపుచు మారకుండవలయుననుచుండ జాతీయవాదులు వాటిన్నిటిని పూర్తిగ నిరాకరింపవలయునని కోరుచున్నాడు. ఈ నిర్ణయమునే ఆయ్యకసరము కాలగెనువారు దృఢపరిచెరే. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల నిదిరించుట సంధించుట. హిందూదేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణముల చట్టము శాసించుట నెడల కామిమిజేయదలచుకొనికో ఆంక్షతిని జాతీయవాద వాదులు 4 ముందుగా తెలియబరచునెడల నేవనము కాలగెనులో జేరచూడదని ఇంకను నిర్ణయించుకొనని మిత్రవాదులు కాలగెనులో చేరుటకు ఏమండవచ్చునని ఆపత్రిక తెలంపచున్నది.

సహ కార్యదర్శులు.

గ్రామమున వాతావరణమును గురించి 40 వ. ఏ. పాక్షికము. వారి రివర్సి వివరించినట్లు తమ నిర్మాణము.

తేదీల నెలవృత్తు:— పంచమ్యస్నానముల సందర్భమున దీ
నెల 18 వ తేదీ నును 16 వ తేదీయును నెలవృత్తులు
అజినములందు అజినాగమనాల తదితరములు.

మధుర ఆర్య సమాజము:—ఈ సమాజము
 యొక్క లక్షణములను గూర్చియు దివంగు 17, 18, 19,
 ప్రేమలక్షణము మధురము విద్యారామ ఎడ్వర్డు హులీ
 జరుగును.

స్వయంసంబంధ త్రాత్రోర్థు:— స్వయం
 ఈ 1920 సంవత్సరం జూలై 1 వేది నుండి నవంబరు 1 వేది
 వరకు పాపములు ప్రభుత్వమువారు తీర్చిదిద్దు.

ఇట్లు విలియం బ్ల్యూ బరక్ ప్రోజె. — తన్న
పురి కన్నవిద్యాలయపు సిండికేటువారు యీనందిత్వము
యీలబాంబూనమును యం. గోపాలరావు యం. ఎ. గారి
కొనుంగిరి.

నేషనల్ హక్స్ మాస పత్రిక ప్రచురణ:— ప్రైవేటు
మాస పత్రిక ప్రచురణకు జి. యస్. అరెండేలుగారు శ్రమపడిన
మాస పత్రిక ప్రచురణకు 5-15 సంవత్సరాలకు గోళితోపాటుగా “రాజ
కీర్తి విజయములు” దేశభిక్షామానముగూర్చి యువశ్రవణితురం.
చిరుత విశ్వయ ప్రార్థితులు.

జవాబు:— పార్లమెంటులో 1920 జనవరి
8 వ తేదీ నుండి రిజల్యూషన్లు కాను కోర్సు నిజాగా అప్పు డే
యొటకు నియమించబడింది. సి. ఆర్. తెలుగుకంఠాచారిగారు
సిటినిరల్ కోర్సు ముఖ్యపట్టిగా నియమించబడింది

శ్రీ చెన్నపురి ఆయుశ్యేద కలాశాలః—అఖిల భారత ఆయుశ్యేద విద్యా పీఠములో చేర్చబడినందున నక మీద నీ కలాశాలయొక్క నాన్ది కనరీక్షులను విద్యవ్యప్తిరీక్షలను ఏటేట దీనివారు నెలలో గాక, మార్చి నెలలో జరుగును. మారిన తిరుగులు జూలై నెలలో ప్రారంభ మగును.

అమర కలావీలాసిని సభ:— ఈ సభ ఆదరణ క్రింద లెంబునెట్టి బీధి 200 వెం॥గల కాంతాశ్రయమున ఈ దివము మొదలు ఆదివారమువరకు ప్రతిదినము రాత్రి 8 ఘం॥ లకు బ్రహ్మకీర్తి, కండిట్ వ్రసంగవం । వి. సోమశేషశ్రమగా వలన కీర్తనవ్యాసవర దశమస్కంధమున కీర్తన వాలక్రీడ ఘటించుట అద్భుతముగా నభ్యసించుచున్నది.

చీరాలమునిసిపాలిటీ:— చీరాలయూనియన్ కి తీర్మానము ద్వారా, 1920 న వత్సరం జనవరి 1 వ తేదీ నుండి చీరాలపేరాల గ్రామములను ఒక యూనిసిపాలిటీగా ఏర్పాటు చేయుటకు ప్రభుత్వము వారు తీర్మానించిరి. ఈ యూనిసిపాలిటీయందు బ్యాండ్ పేట, చీరాల దేర్ఘపడతన.

శృష్టా డబ్బా పడవ కాలవలు:— శృష్టా తూర్పు వడదుటి డెబ్బా పడవ కాలవ లన్నియు 1920 సంవత్సరం మార్చి 15-న లేది ఉదయం 6 గంటలనుండి 1920 సంవత్సరం జూన్ నెల 1-న లేది సాయంత్రం 6 గంటలవరకు కట్టి వేయబడును. ఏలూరు కాలువ మూత్రము ఏప్రిల్ నెల 15-న లేది ఉదయం మొదలు జూన్ నెల 1 లేది సాయంత్రం వరకు కట్టివేయబడును.

ఇంట్లాండు తపాలు.---హాప్టలు ఎన్నవేను బండి
నడితయిన తాలూకానకు వచ్చినయెడల రేపు ఉదయం 6-15 Xం
టంకు ఇంట్లాండు తపాల బట్టాడే చేయబడును తపాల
పెట్టెలుగల వారికి ఉదయం 6 Xంటలకే జాబాబు బట్టాడా
చేయబడును.

[illegible]

ర. ను ఆభ్యర్థకులగా నిలిపిరి. సుబ్బారాయుడుగారికి 121
 వోట్లున్న కామేశ్వరరావుగారికి 74 వోట్లు వచ్చిన. సుబ్బా
 రాయుడుగారు కృత్రిమిలలగా నియమింపబడిరి (తంతివాద్య)

కలియుగాస్తునుడు, కావ్యము:—వాపర్లు ముడిచి
సంఘమువారి యాహ్వానమున కామోదించి కలియుగాస్తుడు
అప్పారావు సంఘముగారు ఈనెల 6 తేదీ శనివారము బాపర్లు
కు దండబెట్టి 7,8 తేదీలను రమయవ్యవస్థయే ప్రాప్తమై పుణ్యమును
దర్శించిరి. పాగాడిక కాలముందు శ్రీరాములు, అర్జునుడు, భీ
ష్ముడు మొదలు నాగల యోధాగ్రేసరులు కాపింబుల నాథ
లలో చదువబడిన క్రష్ణకు వీరు కనుమరచిరి. వారి అత్యంత
మై పుణ్యమును సభితులు జేయినోళ్ల బొగడిరి. అభినవద్రోణు
డను విడుదలతో వారికిక బంగారుపతకము నిచ్చెదమనిరి. ఈ
రెండవోజును ప్రజల యత్నాహుతువను మేరలేన. నువ
చన సంఘాభ్యుత్థుల డను వోరగడి వెంకటాద్రిగారు శ్రీఅప్ప
రారావుగారికిని సభ్యులకును వందనము లిచ్చించుటతో సభా
ముగిసెను. బాధ్యులొద్దమునులూ విలవిద్యమును జేర్చిన
బాగుండును.

బీకపింఛు:—నిన్నటి సాయంత్రము 6 గంటలకు
 క్షీణితు ఎండిమి సానైటీ భవమున వావిల్లి, వెంకటేశ్వర
 కాశ్రి గారు, చెంచయ్య, చక్కరజ్య, సత్యమూర్తి గార్లు
 గొంపార్ల మొక అల్పవార విందు గావించబడినది. తు
 ప్రముఖుల సేవలు సభకు వచ్చి యుండిరి. శ్రీశవకాలజమిం
 దారుగారు కస్తూరి రంగఅయ్యంగారు, సాదుల్లా బొద్దు సా
 హెబు, సి. కేవగిరారావు, కవులా శ్రీరావుకాశ్రి, టి
 ప్రకాశం, జి హరిశ్చంద్రమరావు గార్లు యున్న సువా సభ
 నలంకరించి, ఫలాహరములు, సంభాషణలు కొంతసేపు జర
 గిన పిమ్మట, వెంకటేశ్వరకాశ్రిగారి పక్షమున క. వైశంత
 రావుగారు అతిథుల వాహ్వనించుచు, ఆంగ్లజేతసాఫ్ట్
 బీరమును గూర్చి ఉపన్యసింపుడని వారిని కోరియుండిరి. అతి
 థులు యుగ్గురును కొంచెముసేపు ఆ విషయము గూర్చి తమ అభి
 ప్రాయములను తెల్పడించిన పిమ్మట సభ ముగిసె.

చెన్నపురి గవర్నరుగారి వర్యటనము:—
 నిలింగుడకా ప్రభువుగారు దీనివరకు 17 వ తేదీ బుధవారం
 రాత్రి 10-80 గంటలకు చెన్నపురినుండి సెన్సార్ బ్రేకును
 ద్వారా బయలుదేరినది. 18 వ తేదీ ఉదయం 7.80 గంటల
 మొదలు, రాత్రి 8 గంటల వరకు వెల్లుూవనం నుండినది.
 19 తేదీ ఉదయం 7-80 గంటలకు కావలి చేరినది. మధ్యాహ్నం
 12 గంటలకు కావలి నదిలి 2-80 గంటలకు ఒంగోలు
 చేరినది. ఆనాడు రాత్రి 10-80 గంటలకు ఒంగోలు వదిలి 20 వ
 తేదీ ఉదయం 8-20 గంటలకు రాజమహేంద్రవరం చేరునది.
 21-వ తేదీన రాజమహేంద్రవరం, భవశేక్వరం, పితాపురం
 వచ్చినది. 22-వ తేదీన కాకినాడకు వెళ్లినది 22-వ తేదీన
 రాత్రి 7-15 గంటలకు కాకినాడవదిలి 23-వ తేదీ ఉదయం
 10-80 గంటలకు చెన్నపురివచ్చి చేరినది. ప్రైవేటు క్లెకింగి
 ఎ. సి. డల్ గారు కాప్టన్ డిల్ గారు కాప్టెన్ ఎ. సి. ఎడ్
 మన్ట్స్ ప్టెక్ గారు గవర్నరుగారిలో కూడ వెళ్లినది. గవర్నరు
 గారికి గాని ఆసిస్టెంట్ చీఫ్ కలెక్టర్ గాని కంటిగాని జాయింట్
 గాని పంపదలచుచారు “చంద్రాను గవర్నరుకు కాంపు, ఇండియా” అగ్రహయనశిక్ష.

తిరువళ్ళూరు బ్రహ్మోత్సవము:—శ్రీ మత్
పరమహంస తీర్థాచార్య ఆధిపతీదాంతాచార్య
అప్పన శ్రీనివాస రామానుజ తిరువలిచ్చి జయంగాడు
స్వామలు, కడచిన అట్టోబరు నెల తిరువళ్ళూరున నుండు
శ్రీప్రసన్న పెంజేళ్వర పెరుమాళు శేవళయనకు ధర్మకర్తృ
త్వము వహించిన విషయము వందరికిని దెలిసియుం
డును. శ్రీమదాచార్యులవారి దిక్పరస్పర మందును, మ-రా-శ్రీ,
కంకిరాటి నుబ్రహ్మణ్య శెట్టిగారి, మ-రా-రా-శ్రీ, తివ్య
ఉదయకురు శెట్టిగారిల ప్రయత్న సహాయముచేత,
కన్నులపండువుగా కడచిన నెల జరిగిన మహాబ్రహ్మోత్సవము
జాతుకు తిరువళ్ళూరునకు విచ్చేసిన బహుదరము కడు
భాగ్యకాంక్షియుండి నిశ్చయ వనవసరము. అప్పురవాసియును
మ-రా-రా-శ్రీ, సాగడమల్లు సావుకాయ పెరుమాళు స్వా
మికి ఒకజర రవపోగులును, శ్రీవీరరాఘవస్వామి శేవస్థాన,
దేవవాసింగుని వీరరత్నమ్మ నాంగు వందలరూపాంబులు
దీయబోయు సరికకాలుక బహుమానముగా సర్పించి రస

ప్రాముఖ్యత కర్తవ్యము. శ్రీ సుబాబాశిలవారి ధర్మకర్తవ్య
కార్య విర్వహణ కాలమున జీవశయముః ॥ మేరు, కీర్తియ,
ధీరతి ఖండంబున నలవైపుల వ్యాపించునని దశశయగా
పెంచవచ్చును. ఏజెంటుగా రైన మ-రా-రా-శ్రీ, తాతా
సమ్మతువారు కెట్టి గారు, శీఘ్ర కాలములోనే వరుంబడి,
ఖచ్చుల మొదలయిన లెక్కలు తయారు చేసి ప్రకటించి, భక్త
జనము, అంగీకరించుటకు పంపుదురని నిర్ణయము వ్యాసము.

సంధ్యకృష్ణవములు:— ఈ నెల 13, 14, 15, వ తేదీలయందు చెన్ని త్రుణిణుండు సంధ్యకృష్ణవములు యాక్రింది విధమున జరుగును. 13 వ తేదీ సాయంత్రము 1 గంట మొదలు 5-15 గంటలవరకు యుద్ధములో మరణించినవారి భార్యలకు విలంబు గ్రొండునందు భోజనములు పెట్టబడును. పిమ్మట ఒక దానిని జరుగును. అందు కొందరికి భజనములు మొనరింపబడును. 6-30 గంటలకు విలంబు గ్రొండునందు బ్రాణదేశము జరుగును. దీనివలన 14వ తేదీ ఉదయము అన్ని దేశాలమును మనీయి, చెర్చిల అందు ప్రార్థన జరుగును. 11 గంటలకు వ్రేలు వర్షము జరుగును. 4-30 గంటలకు శోమక కాశలిక్కుల ఊరేగింపు జరుగును. దీనివలన నెల 15-వ తేదీ మధ్యాహ్నం 2-30 గంటలు మొదలు సాయంత్రముల వరకు విలంబు గ్రొండునందు యుద్ధములకు పోటీపడెదము జరుగును. పిమ్మట యుద్ధములకు విం దొసంగబడును.

నేమఁ లో ఘనఁ, ఇంద్రుని లో అసోసియేషన్ :-
 పరిశ్రమలు అభివృద్ధి పరచుచును మానవములకు కై యీ
 వాఘావ్యయమును వాఘావాదకు టి. రంగారావిగారు, పరిశ్ర
 మకాళి దైర్ఘ్యము గారు వారి సహాయములో అసోసియేషనుకు కై
 మొన్న సాయము కాలము ఒక విన్నవించునందిరి ఈ సంఘసభ్యు
 లు కొందరు మాడ ఆహ్వానింపబరిరి. ఉపాసకులు జరిగిన
 వీర్ముట. కుండలు ఇటికలు, పెంకులు, సిమెంటు, చమురు, గుడ్డ
 లు చేరియును ఉన్న గు కైశ్రమల అభివృద్ధి పరచుటకై అనే
 కులు మంచినీరు లిచ్చిరి నేకవరియంగుని బ్రతుకందగు అరులో
 సాడగారు, గా. కొండెల్ గారు ఈ ఉద్యమమునకు తగిన
 సహాయము చేసెదమని వాగ్దానముఁ దిరి కరిత్రామిక సమాచార
 పక్షమున సంఘమున, ఇంద్రుని ఉత్త మ్యాసికాయను స్థాపించు
 టకు తీర్మానింపబడి .

గంజాముడిల్లాయందు కాటక నివారణోపాయములు. — పరింబర మాంజమునందు గునునూర తొలూకా చొక్కాచారుఖండము, ఈదయగిరి ఏడన్నీ, కల్లివోట్ట, అలగడ, బిది, పాలూరు హుమ్మూ గొనధలలును నిదలకు ప్రభోక్త్యవారు సహాయముచ్చుచుండిరి. అయితే పరింబరును భ్య పంటలు కొన్ని చోట్ల కందుకుటచే ఆప్రదేశములందు సహాయము నిలిపివేయబడినది. ప్రస్తుతము బిది, పాలూరు, హుమ్మూకో నాధలలును తప్పితర ప్రదేశములందంతయు సహాయము నిలిపివేయబడినది కంటలు బాగుగకందుచున్నందున ఈ నెలొఖరులోగా సహాయము లన్ని ప్రదేశములందు నిలిపివేయవచ్చునని రెవిన్యూబోర్డు సహాయకార్యదర్శిగారు సూచించుచున్నారు. నెస్సెంబరు నెలొఖరురకుకాటక నివారణార్థమై 25,80,045 రూపాయలు ఖర్చు చేయబడెను. ఇంకను సుమారు 12 లక్షలు ఖర్చు కావలగు.

1920 సంవత్సరమునందు ఇట్టిక్ సెలవులు

ఆదివారముతో కూడ యీ క్రింద రోజులు పట్టిక్

హోలిడేలు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

జనవరి 1 గురువారము ఆంగ్ల సంవత్సరరాది

" 2 శుక్రవారము వైశాఖ ఏకాదశి

" 13 మంగళవారము శుక్లాంతి

" 14 బుధవారము శుక్లాంతి

ఫిబ్రవరి 18 బుధవారము శివరాత్రి

ఏప్రిల్ 2 శుక్రవారం ఈస్టరు

" 8 శనివారం ఈస్టరు

" 5 సోమవారం ఈస్టరు

" 13 మంగళవారము ఆరవనందస్వరాది

మార్చి 18 శుక్రవారము రంహాజ్

ఆగష్టు 23 బుధవారము బక్రీద్

సెప్టెంబర్ 6 సోమవారము క్రిజాంతి

" 16 గురువారం మొహరం

అక్టోబర్ 11 సోమవారం మహాశయ ఆమావాస్య

" 21 గురువారం ఆయుధపూజ

నవంబరు 9 మంగళవారం దీపావళి

" 24 బుధవారం కారావాఫ్ట్

డిసెంబరు 21 మంగళవారం వైశాఖ ఏకాదశి

" 25 శనివారం క్రిశ్మసుడు

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

పాలయూర వార్తలు:— ఈ పాలయూర పంటల సరిగా పండలేదు. యేటం 15 నాటికి బస్తాలు చొక్క పండినవి. ఇందులో 2 బస్తాలు అమ్మినవో పన్నుకు సరిపోవు. మిగిలి వది పెట్టుబడికి సరిపోవులేదు. ఈ పన్నుపట్టిన మునుపటివలన నష్టములే గలిపట్టింది. నెయ్యి కొరతగా లేదు. పొడిపంటలకు కరవునష్టం బట్టినను మిన్న నూనె నెయ్యి పన్నుకి నుసుకును కూడ భాయమైన ధరలేవ్వరచితేనే గాని ప్రజలు జీవించలేరు. ఆభయకు పశువులకు చిట్టచివలు దొరకుట యేలేదు. అధిక్రీణమైనది. తాటిలవాటి కరవులతో కూడా తలాటి బాధలు లేవట.

శ్రీకృష్ణమందిరము బంధన:— ఈ మధ్య జోన్ బయ్య పొక్కు కంపెనీవారు మా మందిరమునకు సంబంధించిన భటు పటాలము హిందీ క్లాసు ఉచితకథనాలయము మొదలగు ధర్మకార్యములకు సహాయముగా శ్రీకృష్ణమందిరము వేసి రు. 25-లు ఇచ్చిరి. చెన్నపురి వాసులు ఎన్. నరసింహులు వారు దుగారు తమ వృత్తి గాక పోయినను మందిరసహాయముకు గాను ఒక పాటకచ్చేరి చేసి కొంత ధనసహాయము చేసిరి. సభకు చాలామంది విచ్చేసిరి. ఈ మందిరమున గ్రంథాలయము కూడ త్వరలో స్థాపించబడుటకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. కార్యదర్శి

పురూర వ్రావిడ మహాజన సంఘము:— ఈ సంఘము స్థాపించబడి మూడు నాలుగు సంవత్సరములు దాటింది. మూడు సంవత్సరాలకు పైగా జనశ్రద్ధముగా జరుగుటయే గాక సంఘాభివృద్ధికి వెళ్ళు విధానములు ఇట్లు జరిగింది. ఈ సంవత్సరము చతుర్థ సమావేశముకు నెల్లూరు జిల్లా కోవూరు తాలూకా నాగమంబాపుర పురూర వ్రావిడము అహ్వనించి యుండిరి. సభ మాత్రము జరుగ లేదు. శ్రీ శ్రీ శ్రీ సంఘములు పాతక మందిరములు బయట వెడలచున్న మన యాధునిక మన ఇయ్యది నిలిచిపోవుట పురూర వ్రావిడముల యదృష్టమే కాని వేరుగాదు. సంఘాభివృద్ధికి పాటుపడిన యధ్యక్షులను నెట్టికిరియ వీరుచేయుచున్నాలో తెలియదు. సభ ఏకాంశమువల్ల జరిగినదో ఇక జరగదేమో యన్నదో లేదో తెలిసిన వారు తెలుప బ్రాధితులు. — యస్. గుప్తాచార్యశర్మ.

వేమూరు వార్తలు:— “కాలము వెల్లువలై పారుచు న్నుది. అరసరమైన కాలమున నీటికప్పులు తీరపోయినను అనవసరముగ నీళ్ళకు పూర్తిగ వదలివారు. ఇంజనీయరుగ ది పొయ్యిమెంటువారు కాలముల మూసి మావైరులకు రక్షించుట గాక. మాయూరునకు మండికోట్ల రైలువనలి యందుకుట వలన చుట్టుప్రక్కలనున్న యూర్లవారు మాయూరు నెంకలోయరు వెంకండేరి నూర్లుండుట యరసరమగు ప్రాస్పెరించుట వలన ప్రముఖులలో నొకరుగ కోగంటి ఆంజనేయులు గారు తడుద్యమునకై తమ ప్రయత్నము లొనర్చుచు తెలియచు న్నుది. అట్టి పాతకాల యొకటి యశ్వరసము. అన్ని రాజధానులయందును ప్రాథమికవిద్య నుచియు చేయవలయునని ప్రయత్నములు జరుగుచుండ మాతలాకా బోర్డునందలి ప్రాథమిక పాతకాల లన్నిటియందును పూర్తిచేయుట వమూలు చేయబడుచుండుట వింతగనన్నుది. ఈ యలవాటు మాతలాకా బోరు ఒక్కవారియందే ప్రచారమున నున్నదా?

శ్రీ భగవంతుని సమాజము, రాజమహేంద్రవరము:— ఈ నెల 8-న తేదీ సాయంత్రము పురమందిరమున సరికల్లి సాంబశిరరావు పంతులుగారి ఆధిపత్యముక్రింద జరిగిన పావ మహాసభలో ఈ దినకు తీర్మానము ఆమోదింపబడియెను. ఈనెల 20 న తేదీని విజయగిరియలో జరుగబోవు శ్రీకృష్ణాంధ్రాయోగేంద్ర వైద్య సమ్మేళనమునకు రాజమహేంద్రవరపుర జనుల పక్షమున ఉదిగురు డిప్యూటీ ప్రతినిధులుగా పంపుటకు ఈ సభవారు నిశ్చయించు చున్నారు. (1) కాశీకల్లి పిచ్చయ్యగారు, (2) దత్తీ అప్పలస్వామిగారు (3) న్యాయకామ రాజుగారు, (4) పొన్న వెంకటరత్నమగారు, (5) చెరుకుమల్లి నారాయణరావుగారు (6) వెయ్యలపాక పద్మనాభమగారు, (7) విశాల సాంబయ్యగారు, (8) బొమ్మక బొయిన నారాయణస్వామి గారు, (9) నన్నయ్య పాత్రుడుగారు, (10) నాకిం మహమ్మద్ అబ్రహీం సాహెబుగారు, (11) ఆర్రా వెంకటరత్నమగారు.

లోకవిఖ్యాత నందితాగననము:— న్యాయవేదాంత శాస్త్రపారగులు సాహిత్యసంధర్మము ప్రసక్తము బ్రహ్మశ్రీ. మల్లాది రామకృష్ణ శాస్త్రులుగారు ఏలూరు పురంబునకు దయచేసి కొలదివాళ్ళు కొంతగా, కాశీకామన మంత్రియూ వసింపి, శ్రీ జనార్దనస్వామి దేవాలయమునకు, పురమందిరమునకు ఆశీర్వాదములకు గురించి తమవంతుల శాస్త్రజన్యభావము లోకానభరణము వెల్లార్చి సకలసంకల్పనివారకు: బుగ నింపైన తెలుగుభాషలో సహజముగా వెళ్ళుటవచ్చునుమనిచ్చిరి. న్యాయవాదులు పలువురు కలిసి నూట పదారు రూకలముల శాస్త్రులవారికి బహుమానముగా నొసంగిరి. దురీయం జమిందారులు మోలేవాడును గుణగ్రామపురికరగ్రామమునకు రెండునూటపదారు రూకలము లొసంగిరి. కడపటి యంతాస్యమునకు కలకంపల్లి రంగనాథ శాస్త్రుగారు శ్రీరామకృష్ణశాస్త్రుగారి సాంక్షిక్య ప్రార్థనమును గూర్చి యుపన్యసించుచు కొన్ని క్షణముల వారిని భ్రామించిరి.

ఆంధ్రదేశీకీర్తి వ్రావిడ శ్రీవైష్ణవ సంఘాభివృద్ధి:— ఈ సభ 7-12-1919 తేదీని వెంటపాడు ఆగ్రహారములో నూర్లు పాలువందు జనశ్రద్ధముగా జరిపబడింది. గాజులు పేద్రబడియు, కొవ్వూరు, కాకినాడ, దొంగిరం, ఉమాన పేట్కరం, ముదనూరుపాడు మొదలగు చుట్టుకంటి చాల మంది శ్రీ వైష్ణవులు గొప్పభూస్వాములు, పీఠధర్మ, పండితులు మున్నగువారు విచ్చేసి సభనులంకించిరి. తాళ్ళ ముదురూరు ఆగ్రహారము శ్రీ మత్తినయల వేంకట నరసింహాచార్యులు అత్యున్నత గౌరవ గ్రాహకాధిపత్యము వహించిరి. సభలో ప్రముఖులచే కొంతవరకు జరుపబడిన పిమ్మట శ్రీవైష్ణవసాంప్రదాయానుసారముగా వాటిపురంబడివారి విహార ఆహ్వానము వృద్ధి గలగజేయుటకు నొక్కసామంతులను ఏర్పరచి ఈ సంఘముయొక్క మొదటి సమావేశమును యీ సాంప్రద్యము 11, 12 తేదీలలో వెంటపాడుగ్రామములో జరుపుటకును, ఈ సంఘమును “ఆంధ్రదేశీకీర్తివాల్మీకి వ్రావిడ శ్రీవైష్ణవసంఘము” అనుపేరితో వ్యవహరించుటకును సభ వారందరిచే నొకగ్రీకుగా తీర్మానింపబడింది. ఆహ్వానసంఘ సభ్యు లెక్కుకొనబడిరి. తమకు వేంకట నరసింహాచార్యులు గారు (తాళ్ళ ముదురూరు ఆగ్రహారం) అధ్యక్షులుగానుండుటకు అంగీకరించిరి. విజయూర శేషవతారంగా రుక్మదర్శి నెన్నుకొనబడిరి.

డాక్టరు కుమ్యలపల్లి శ్రీహరినారాయణ గారు:— ఈయన 18 మాసములనుండి నర్సాపురంపాక్షిక్రి అస్తివైష్ణవుల నర్తనగానండి, యిక్కడు యేలూరు బడికొలుచిరి. వీరిస్థానే క. శ్రీనివాసశాస్త్రుగారు వచ్చి ఛార్జి పుచ్చుకొనిరి. శ్రీహరి నారాయణగారు మాతల్లిగణమున కొలదికాలమున్నను వాటివని తీ మాపురజనులకు చాల విషాదము కలిగించినది. ఈయనకు ధనముగలది అకలేదు కోగులను పీడించి దబ్బుపుచ్చుకొని యెరుగడు ఈ యన వీరపాదలయందు అసారగౌరవము ప్రేమ తెలియచుచుండెను. శాస్త్రుదిక్కియందును వైద్యమునందును విశేషపాండిత్యము సంపాదించెను. ఈయనబుద్ధి అన్యాయ ప్రవర్తనకు వోడియ్యదు. ఈయనవచ్చినతర్వాత అన్నలికినయ్య కోగుల సంఖ్య వృద్ధియైనది. ఈయనను కట్ట నుం దలి కండితులను, బాచురులను, గౌరవించిరి. అనేకవియలు జరిగివి. వీరినిగ్రహించు, వీరియందుగౌరవము గల పురజనులను వీరిజ్ఞాపకార్థ మొక స్థానమునవివృత, వీరివేట, తెలుగు ప్రామాణ్యములో తెలుసుకును వీ: భా మాకుటకును పురమందిరమునందుకును ఈయన 400 రూపాయలకు చందా చేసిరి. ఇట్టిగౌరవము నర్సాపురములలో వింతకే యుదాహరణ పొందియుండలేదు. వీరి మాపురమందిరమునందలి గ్రంథాలయము వృద్ధిపరచుటకు, 50 రూపాయల విరాళమిచ్చిరి ఈయనకు సర్వేశ్వరుడు ఆయన రాశీవైష్ణవేశ్వరులు సొంపగు గార. — పురవాసి.

ధీర్జిలో జరిగిన యాదవ్పాళి కాలిఫటు సభాతీర్మానము:— బలపరచుచు మహమ్మదీయులు పెద్ద బహిరంగసభ నుం దించిరి. మహమ్మదీయులు కానివారు కూడ సభకేగిరి. కాలి ఫటు సమస్యను బాగుగ పరిష్కరించినగాని సంఘర్షణములందు పాల్గొనకుండవని వారొక తీర్మాన మొనరించిరి. సంఘర్షణముల పుత్రు పంచిపెట్టబడు లాడులు మొదలగు వాటిని మహమ్మదీయులు పిల్ల లెవ్వరను పుచ్చుకొనకండునట్లేర్పాటు చేయవలసినదని కొన్ని తీర్మానములు చేయబడెను.

రాజప్రతినిధిగారు
రాజప్రతినిధిగారు మైసూరులో మాడుదొంగులు విసోదముగ గడిచి 4-న తేదీ మధ్యాహ్నము కరపూరి కిరీడునకు మోటారు బండ్లయొడ నకరివారముగ బయలుదేరి. మహారాజావారును రాజమాతగారునుకూడ వారి సమసరించిరి. రెసిడెంటుగారును మహారాజా వారిమిత్రులు పలువురుగూడ వాటిని రము వెంకటేశ్వరములమాడబోయిరి. అచట వేటకు మండి ఏర్పాటులు చేయబడెను. పులులకు వేటాడుకును! అదేవి ఏకగులకు కట్టుకొనుటకును ఏర్పాటులు చేయబడెను. 4-న తేదీ సాయంత్రము 4-80 గంటలకు 28 ఏకగులు రెండుతెగలంగ రాజప్రతినిధిగారి ఎటుకరియిరి. మరునాడు 22 ఏకగులు తరిమిరి అఏకగులు కప్పించుకొన ప్రయత్నించుట వివరకు వానిని కట్టుకొనుట చాల అందోళనకర మగు విసోదముగా నుం దె ను. ఈ వి సో ద ము ల ను శ్రీ భిష్ణి గారు ప్రభువుగారు యచ్చును వారందరూను చూచి చాల సంతసింపిరి. 6-న తేదీరూడ ఏకగులను కట్టుకొని గొలుసులతో కట్టుట జరగెను. మాట్టియెడ నైపుణ్యము బాగుగా పరిపీఠపబడెను మహారాజావారు స్వయముగా నుత్తరపుట నిచ్చు చుండిరి. కొంతమంది నదిలో చేరుకు కట్టి విసోదించిరి. రాజప్రతినిధి గారు 9-న తేదీని కాలినీసరిలో గేలులు వేసి 71 పానుల మహానీరును పట్టుకొనిరి మొత్తముగా నొకదినమున 241 పానుల చేతలక ప్రభువు గారు పట్టిరి. 7-న తేదీని వారు 4 పులులను చంపిరి.

హిందూదేశ రాజకీయసంస్కరణముల చట్టము తగిల
సభవారిచే సంగీకరింపబడినందులకు మాంటేరు గారి కభినందించుచు ఆసంబంధ సురేంద్రాచార్య లెక్కి గాక ఇండియన్ అసోసియేషను కరవున నొక కంఠీవాస్త్ర సంది.

కలకత్తాలో యి డ్లరాముగలు:— కలకత్తాలో యిండ్ల రాముగలు చాల హెచ్చిపోయినందున చట్టమును చేయరలెనని హాక్వాస్య సంఘాధ్యక్షుడు దొరకనమువారికి క్రాంతి. అందుల కేర్పరచబడిన సంఘమువారి నిరీక్షకు చేరువరకును ఏమియును చేయవలయుని దొరకనమువారు గ్రాసిరి.

బొంబాయి సంగి ఉత్సవములు:— కవివారమునా కుడయమున ప్రార్థనలు, మధ్యాహ్నము పండెములు, రాత్రి కరవీ కల చేరు; ఆదివారమునాడు ప్రార్థనలు బీదలకు అన్న దానము; సోమవారము ఎల్లరకు విందు, నైసెకుల ఆటలు, విమానముల సంచారము ప్రదర్శనము అన్నేవి కళ్యాణములకు ప్రసరింపజేయుట నొకదెయటలు దీపావళిలు, మంగళవారమునాడు నైసెకుల ఆటలు, విమానములసంచారము జరుగును. 80 వేల మంది బీదల కన్న దానము చేయబడును. 88 వేలమంది పిల్లలకు ఫలహారము లియ్యబడును. మొత్తము 1½ లక్షలు వ్యయ మగును. మొత్తమున కంతకును చువూలు చేయబడెను.

యెర్రకాలలోపల:— సపానులోని యెర్రకాలలో గో బాగు రెండుమార్పు ప్రకారము ప్రతిదినమున 22 గంటలు వని జరుగుచున్నది. బొంబాయిలో రెండుమార్పుల కద్దరినీ ఏర్పరచునని మన హెచ్చుచుంది తనివాడ్రెను నియమించవలసియుండును. అట్లు నియమించుటకు వారికి బలవ సదుపాయము లేకుగాన బొంబాయిలో వదిపాధ్యక్షుడగు గాన చీవా జ పాను మున్నగు అన్ని కేళముల వారును వాషింగ్టన్ కార్మిక సభలో చేరువరకును హిందూదేశీయన వని చేయవలయును తగ్గింపవలెను. అట్లుతగ్గించిన పోటికి నిజమ విషయండు. అట్లు విశేషములవారందరూను అంగీకరించినవో హిందూదేశీయన అన్ని యెర్రకాలల వారును తిప్పక అనుసరించుట్లు చట్టము చేయబడు పద్ధతిని దినమునకు 10 గంటలు ఏర్పరచుచున్నది బొంబాయి యె ర్రకాలలవారు దొరకనమువారికి క్రాసిరి.

యారవార్సరక మహమ్మదీయసభ:— శివ్వాస సంఘము వారు డాక్టరు కేవలోగారిని అధ్యక్షునిగా పెట్టు పుకో నను మిరాన బిక్కు కరలు యిస్లాము ఆరీఖాను గార్లను ఉపాధ్యక్షులుగాను నియోజించిరి. కేవలోగారు బండియనగుదుండుటచే పురధ్యక్షులలో నొకరు వారిస్థానమున వని చేసెదరు.

కాంగ్రెసు మిరవాదులు:— మిరవాదులు కాంగ్రెసుకు వెళ్ళునాడెను. వంజాయి విషయములకుగూర్చి మిరవాదుల మహాసభలోనే వారు తమ భావములకు వెల్లడింపదగునని నెట్టిక యిండియా శేషవల లిలరలు సంఘమువారు తీర్మానించినది ప్రకటింపబడెను.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Mr. Lloyd George.

At Manchester Reform Club.

London, December 8. Mr. Lloyd George in the course of a speech at the Manchester Reform Club, addressing the gathering as "Fellow Liberals", pointed out that conditions within the Liberal Party had been distressing during the past three years. His reputation therefore gained him deeply, but reasons affecting the whole country made the split imperative, though there was no disagreement on questions of principle. He had done his utmost to avert the split, but would have been a traitor if he acted otherwise than he did, because he had believed that unless a new spirit was imparted into the war, the Allied cause would be lost.

Importance of National Unity.

The continuance of National Unity was still necessary as in war time and party conflict should not yet be resumed. He had never in his life quarrelled with Mr. Asquith and would never utter a word of unkindness against him. Party strife in America had resulted in jeopardising peace and endangering the League of Nations in the country which took the most prominent part in promoting it. He asked, was not this a warning that we were not thorough in the work? Germany thought she was able to take advantage of the differences in America. The Premier declared that he was a free trader.

Work of the Coalition

Proceeding the Premier outlined the legislation passed by the Coalition as evidence of what the so-called reactionary Government had done for progress. He hoped to make a successful contribution to the Irish question, he pointed out that Unionists were prepared to make great sacrifices in order to preserve the National Unity. It was useless to discuss the problem of Irish Liberty, when crime and anarchy were rampant. He denied that free-trade was inseparable from dumping which injured free trade. Government had been asked to divide the Nation in the face of violent energy in order to unite the Liberals on German dumping.

Heavy-Weight Boxing.

The Beckett-Carpenter Fight Described.

London, December 4. In the fight between Carpenter and Beckett, the former assumed the offensive from the outset. He rushed in immediately and got home his left to Beckett's jaw; it was a fairly light blow. Then Beckett tried for the body, Carpenter fought with him left, then brought his right hand to Beckett's jaw, knocking him out. Beckett fell with a tragic thud and there was never a hope that he would rise again in time. When the ten seconds had expired, there was a terrific roar of cheering which had not subsided when Beckett returned to consciousness. He seemed quite unaware of what had happened. After the fight Carpenter was carried round the ring shoulder high. The Prince of Wales who was present shook hands with the winner and the loser. The duration of the fight was officially returned at 74 seconds. The news of the fight caused great excitement in the House, where members gradually departed during a speech by Mr. Churchill.

Navy Estimates.

London, December 5. The Navy estimates amount to 157 and half millions. Mr. Long points out that the large proportion is for services before armistice. He mentions that the situation in Ireland has necessitated the employment of six destroyers, three sloops and six motor-launches in Irish waters. Clearance of sea of the mines was accomplished within the scheduled time and less if life in mine-sweeping amounted to only point six per cent. The new Atlantic fleet will consist of two battle-squadrons compared with four in Grant Fleet, one battle-cruiser squadron compared with two, no cruiser squadrons compared with two, one ship of flying squadron, two light cruiser squadrons compared with seven, four destroyer flotillas compared with six and three submarine flotillas compared with six.

A number of officers and men demobilised amounts to 1,52,000 and 511 ships have been expended out of 1905 ordered and under construction. Two hundred and twenty-three of His Majesty's ships were lost in war, including thirteen battleships, three battle-cruisers and in addition 815 auxiliary vessels were lost. Three million pounds and fifty million tons of goods were transported by sea in war time. The estimated expenditure on new construction is twenty-five millions.

India and Tariff Manipulations.

London, December 5. In the Commons, in the course of a debate on the Government of India Bill Mr. Stewart asked what guarantee we had that India would not manipulate tariffs against Great Britain? Mr. Montagu asked, what guarantee have we that Australia will not? He declared that nothing could do us so much harm as the slightest suspicion that we wanted to alter the tariff of India in the interest of British trade. The solidarity of the Empire rested on Imperial goodwill which had always been developed by mutual trust. He did not think that, that the matter be dealt with under the present Bill.

Solely Exchange of Prisoners.

London, December 5. Reuter is authorised to reaffirm that Mr. Ogrady has received most definite instructions to negotiate solely for exchange of prisoners.

Government of India Bill.

Comment by the "Times."

LONDON, December 6. The "Times" in the course of a leading article, points out that the essence of the Government of India Bill, is that it gives Indians a ten years' apprenticeship in the art of self-government in Provincial Administrations, while preserving intact though subject to increased criticism, the supreme control. There is no doubt that if Indian politicians show a full sense of responsibility, if they exercise their new powers wisely and prudently, and if they are able to check the exuberance of the extremists in India, they will be encouraged to make a further long advance towards self government at the end of a decade. The "Times" points out that the name of Mr. Montagu will be ever associated with the historic measure, which is perhaps the greatest example of constructive statesmanship produced in Parliament for many years. Its most admirable feature has been that he knew where to receive the same fiscal freedom as the Great Dominion, but we must rely upon the common-sense and good faith of Indian politicians, whose duty will be to refrain from erecting tariffs detrimental to the interests of myriads of Indian consumers.

LONDON, December 5. In the Commons the enabling Bill (See November 12th) passed the third reading. The compromise substitutes the Joint Committee of both the Houses of Parliament for Ecclesiastical Committee of Privy Council as a body to which the Bill emanating from the National Assembly of the Church shall be first referred.

World's Representative of the Y.M.C.A.

London, December 5. Mr. Virno has been appointed world's representative of the Y.M.C.A. He starts in New Year for South Africa and will proceed to Malay States, Straits Settlements, Australia, India and America.

Russia

Latest Reports from Russia

London, December 5. The latest reports from Russia state that in the North the Russians are continuing their advance down the Onega valley and have occupied Dabynka. There is no change in the situation in West Russia or Ukraine. The Bolsheviks in South Russia have driven Denikin's Caucasian army back from the east bank of the Volga. The Red attacks on Tauris have been repulsed and Russians are following up the enemy. Against the centre and left of Denikin's Don Army the Bolshevik advance continues. Volunteers have been forced back to the line fifty miles north-west of Kharkov. The Reds are also attacking northeast of Kiev. Northwest of Kiev volunteers have cut the Jumi road. In East Russia the Reds have taken Slavgorod and Kainak.

America

President Wilson Summoned to Paris. Growing Arrogance of Germany.

London, December 6. President Wilson has been summoned to Paris. This fact emphasises the seriousness of the position developing out of the growing arrogance of Germany.

Exchange.

London, December 5. Paris.—For the first time the exchange on Pound exceeded forty francs, Dollars exceeded ten francs and Spanish Peseta two francs. It is believed that the fall is due to Mr. Wilson's pronouncement in a message to the Congress that the present is not the moment for international loans.

Mexican Crisis.

Washington, December 5. Mr. Lansing appeared before the Senate Committee on Foreign Relations in connection with the Mexican crisis. The Committee appointed a Sub-Committee to interview President Wilson on the subject, meanwhile postponing action on Mr. Hall's resolutions calling for severance of diplomatic relations, which Mr. Lansing regards as premature, being of opinion that the rupture would embarrass the protection of American life and property.

Capture of Villa Denied.

El Paso.—The Mexican officials deny that Villa has been captured.

France

Aerial Progress in France.

A Coming Exhibition.

Paris.—The progress made by France during the war in aerial navigation will be shown at the Sixth International Exhibition of Aerial Navigation which will take place in Paris at the end of this month.

Discussion About Enforcement of Treaty.

London, December 5. The Supreme Council in Paris yesterday discussed the enforcement of the treaty. F. M. Foch was present. The deliberations will be resumed to-day.

Italy

Work Resumed Everywhere.

London, December 5. Rome.—Work has been resumed everywhere.

Germany

Germany's Flagrant Bad Faith.

What the Allies are Asking.

London, December 6. PARIS.—The Havas Agency says that what opinion in "Entente" countries is asking of Germany is that she shall cease from her present policy of delay. The Allies have put forward a protocol which they call on Germany to sign, because of her manifold infringements of the Armistice conditions and flagrant bad faith as regards the military terms of the treaty of Versailles. Marshal Foch has urged the maintenance of a Supreme War Council at Versailles, Marshal Foch and Field Marshal Sir Henry Wilson had long conferences yesterday in the morning and afternoon.

Only Ultimatum to Germany.

London, December 5. PARIS.—"Echo de Paris" states that yesterday's Supreme Council was of opinion that the only ultimatum to Germany, which is being drafted to-day, can get the Allies out of the embarrassing situation and that F. M. Foch declared yesterday that, if the ultimatum was despatched, he was ready to carry out the plans prepared last June, the threat of which brought Germans to Versailles.

If the Germans do not Sign Forthwith.

In well informed circles it is affirmed that the Allies will occupy Frankfurt and Essen, if the Germans do not sign forthwith.

Ireland

A Sensational Sinn Fein Outrage.

London, December 5. A sensational Sinn Fein outrage has occurred in County Clare. The shooting party consisting of Lord Inchiquin and friends in motor cars was held up and fired on by a gang at the side of the road. The party returned fire and a number were injured on both sides including the Honourable Edward O'Brien, Lady Beatrice O'Brien and two County Deputy Lieutenants. The troops were rushed to the scene of outrage.

Australia

Australian Chaplain Incident.

London, December 4. Considerable attention is being attracted to the case of the Australian Chaplain, Father O'Donnell, who was recently arrested in Ireland on a charge of disloyal language against Their Majesties, and who was handed over to the Australian authorities, who court-martialled and acquitted him. The subject has been raised in Parliament, particularly regarding his treatment pending trial.

Belgium

Military Entente With France And Great Britain.

London, December 5. PARIS.—Brussels correspondent of the "Matin" states that the Belgian Cabinet will to-day declare in favour of a military Entente with France and Great Britain.

[Associated Press.]

Bombay

Public Meeting in Honour of Late Sir Ratan Tata.

BOMBAY, December 10. A public meeting of the citizens of Bombay convened by the Sheriff was held at the Town Hall yesterday evening. His Excellency Sir George Lloyd presiding to place on record the deep sense of loss sustained by the country at the early demise of Sir Ratan Tata. Handsome tribute to the late Sir Ratan Tata was paid by Sir Narayan Chandravarkar, Sir Dinshaw Petit and the Hon'ble Mr. N. Ratan in moving and supporting the chief resolution. Sir George Lloyd in his closing speech said that though not personally acquainted with Sir Ratan Tata he was there not only as Governor but in the individual capacity to pay his personal tribute. There could not have been a keener nationalist than Sir Ratan Tata who rightly realised the pride of nationalism and imperialism as the union of nations like British Empire were compatible. The reform scheme would be law in a few days and all except ardent reactionaries would be proud of it. If Indians were nationalists, so were Englishmen who would welcome the birth of a patriotic spirit and the development of national pride, patriotism and political growth on sound lines.

Bombay's Peace Celebration Programme.

BOMBAY, December 10. Bombay's peace celebration programme now published includes a united thanksgiving service on Saturday morning, races in the same afternoon and torchlight tattoo at eight, thanksgiving service and feeding of the poor on Sunday, children's entertainments, military sports, aeroplanes flying, exhibition, searchlight and fireworks displays, bon fires and illuminations on Monday and military sports and aeroplane exhibition on Tuesday. It is calculated that eighty thousand poor will be fed and eighty three thousand children entertained. The aeroplane show will be by Captain R. S. Carroll and fireworks by Brock & Company of London. The total cost of celebrations is estimated at one and quarter lakhs and this has been practically fully subscribed. The organisers of the children's field of service, Bombay, which did excellent work during the war, are now preparing a scheme of education entertainments for children of all classes. It is hoped that the results will be valuable and will spread education generally.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

The Punjab Disorders Enquiry Committee.

(SPECIAL SERVICE)

LAHORE, December 8.

Further questioned as to whether the causes of the disturbances did not lie on the surface in such things as the partial institution by Mr. Gandhi and whether the example of Amritsar and the arrest of Mr. Gandhi did not cause disturbances in Gujranwala and other places Colonel O'Brien said that he did not know why these events should have caused disturbances in Kundian and Malakwal when they did not cause disturbances in bigger places which were not railway stations. Sahibzada Sultan Ahmed—If the organisers of the movement wanted to have a rebellion in the Punjab or any other part of India, would they not try to get the more virile portion of the population, villagers and cultivators throughout the province in order to effect their object? Col. O'Brien—Perhaps so, if they could. I don't want to give any advice on the subject.

SULTAN AHMED—I am putting it to you as a matter of common sense. Any organisation starting with a rebellion in view would attempt to have the warlike population of the Punjab, that is the Villagers, on their side to carry out their object. It seems to me a very obvious thing. A. Yes. If it was organised, I don't think it was very well organised.

Sahibzada Sultan Ahmed then returned to the question whether there was a rebellion or not and Colonel O'Brien said that judicial decision was that there was a rebellion and he considered that sufficient. Asked for his grounds apart from the judicial decision for saying that there was a rebellion, witness said that he did not think he could express them.

SULTAN AHMED—Is it because you have not got them or because you don't wish to do it. A. I don't say I don't wish to do it. I say it is very difficult to do so. It is difficult to find reasons of that kind.

Q. But I should have thought that when you expressed the opinion you would have had reasons already in your mind. You don't form an opinion and find reasons afterwards. Do you?

A. The main reason for my opinion is the judicial decision.

Q. And something beyond that which you do not wish to express or found it difficult to express. A. Yes.

Q. May I take it probably you haven't anything beyond the judicial decision to go upon. A. Not very much.

Colonel O'Brien was next questioned regarding the passage in his report referring to disturbances in Delhi and was asked what course, he would suggest, ought to have been taken in Delhi. Witness replied that he did not suggest anything. It was not for a mere Deputy-Commissioner to criticise another Government.

Sultan Ahmed—But you have criticised the other Government.

A.—As I said before I was not prepared to be cross-examined. This was my opinion given to the Punjab Government, and I am not prepared to say what should have been done in Delhi and Bombay and other places.

Q.—May I take it that you gave your opinion to the Punjab Government without deliberating on what you were saying.

A.—I don't say that.

Lord Hunter.—Surely what witness has said is "that if the authorities in Delhi had taken some steps." He does not suggest any steps and he is not prepared now to suggest them, surely that is a position which may quite reasonably be taken up.

COLONEL O'BRIEN— I mean to say that I took certain action in Gujranwala and other people took different action elsewhere and it is not for me to say which is right or which is wrong or what should have been done. That is another thing.

Sultan Ahmed.—Very well, you do not wish to say so.

Continuing Sultan Ahmed asked witness why he referred to the 6th April as a possible danger. Colonel O'Brien said that in his opinion there would have been no trouble at all if the organisers had not stimulated it.

Sultan Ahmed.—Then the people were entirely in their hands. A. I do not think the people would have broken out without some stimulus.

Q. But you say that there was a danger in the riot of the 6th April. A. Well taken in this way. It was so surprising that the organisers of the riot were all to force the riot. I was assured on the 5th by some people in the town that there would be no riot. The danger was that people who were thus able to organise the riot would be able to organise worse things later. That is my suggestion.

Q. You say that American Missionaries received warning on the night of the 13th.

A. Yes. I understand at about 11 o'clock at night.

Q. But I understand they were warned before you left Gujranwala.

A. Yes. We thought the position would be better without womenfolk.

Q. But don't you think that their going away was the result of your warning.

A. No. Mr. Heron went previously and they would not go. I think you can get evidence on this point.

Q. You think you got information that something was brewing in Gujranwala. Why did not they inform the authorities before leaving?

A. That is what we cannot quite understand. They went off and sent a verbal message to Mr. Heron. But it never reached him. That was his difficulty. He thought that the women and the girls were still in the station. I quite agree that they ought to have told him. They ought to have written.

Q. How do you explain that most of the people arrested were legal practitioners?

A. Simply because the legal practitioners were mostly concerned.

Q. What are the relations between the practitioners and the officials of the Punjab?

A. So far as I have been concerned they have been generally all right. A number of the members of the bar were not in the least concerned in this affair.

Q. You have used the term rebels. Whom do you mean by rebels?

A. People who were convicted as such. No doubt there were others who escaped notice.

Pressed further on the point, the Colonel said that he had information which was also put before the tribunals, but he could not remember all that now. He had a lot of work to do at the time and his memory was distinctly vague about it. He did not notice any very definite excitement caused in the Gujranwala District by the passing of the Rowlett Act. Asked why he thought that bitterness already existed in the hearts of some of the people before the disturbances Colonel O'Brien replied that he had simply said that there must have been bitterness or they would not have done so much damage.

Q.—Why was there bitterness at all?

A.—I don't know.

Q.—You can't give any reason for it.

A.—It came as a great surprise, as a shock to me.

Asked if he was empowered to make arrests under the Defence of India Act without the sanction of the local Government, Colonel O'Brien said that in any case he would have made arrests, whether he was empowered or not he was going to do certain things to suppress the trouble.

Colonel O'Brien was then examined by Mr. Rice. Asked whether his enquiries enabled him to form any opinion regarding the intention of the mob in Gujranwala on April 14th against the Europeans and whether it was the desire of the mob on that day to murder Europeans, witness replied that it was distinctly the desire of the mob to murder Mr. Heron and when attacked Mr. Heron drew his pistol and fired and the men with him fired. The mob had already stoned Mr. Heron and they had in their hands hammers and crowbars. They also shouted out threat to kill Mr. Heron. Witness had forgotten the exact words.

Q.—As regards missionaries, do you agree that Indian Christians on the night of April 13th not only knew that there would be an outbreak next morning but knew also that they being Indians they were not in danger but that the threat was against Europeans?

A.—Yes.

Q.—That being known to Indian Christians, can you tell me were any similar warnings given during the night of April 13th to any officer of the Government by any of the so-called leaders in Gujranwala?

A.—No.

Colonel O'Brien was next examined by the Government Advocate and then retired.

LAHORE, December 9.

The Secretary, Disorders Enquiry Committee, has issued the following Press Communiqué:—The next meeting of the Disorders Enquiry Committee to examine Gujranwala witness will be continued in the Town Hall at 10.30 A.M. on Thursday the 11th December and not on the 12th as previously announced.

Some Amusing Statements.

LAHORE, December 10.

The statements made by Khan Bahadur Sultan Ahmed, a retired Government official, in his evidence before the Hunter Committee on Monday evening were amusing. The Khan Bahadur had the distinction or rather the misfortune of acting as Deputy Commissioner of Gujranwala for a day and a half during the interval between Col. O'Brien's departure on transfer on the 12th April and his return under orders on the afternoon of the 14th April.

No, I even Repent this one.

Asked if he had ever acted as Deputy Commissioner before that time Mr. Sultan Ahmed declared amidst laughter "No, I even repent this one." Questioned by Lord Hunter Khan Bahadur Sultan Ahmed referred to the short period he acted as Deputy Commissioner and narrated at length the incidents at Gujranwala on the 14th April. That morning on his way to the city he learned of the trouble that was brewing. When he reached the railway station he heard about the firing and came to know that Mr. Heron was attacked by a man and had to fire in self defence. By this firing people became all the more excited. Two men were wounded by this firing and no one was killed. The wounded people were taken to a meeting at which exaggerated statements were made. The mob therefore became more excited and threatened to go and kill Mr. Heron. Witness apprehended that Mr. Heron would come to grief. The Police force in the town was insufficient and it was decided to summon military from Lahore. There was difficulty in communication with Lahore as the wires had been cut. Two persons were eventually despatched with messages asking for help. Continuing Mr. Sultan Ahmed said that the mob again went to the railway station. To the extent of forty per cent it was composed of boys. Part of the mob tried to burn the railway station. The advisability of firing upon this mob was considered, but as the mob consisted of boys in the front witness's conscience did not allow it. At this time the Superintendent of Police was also of opinion that they should not fire. Had they fired, the feelings of other people would have been aroused and more trouble might have resulted. He thought that the stimulus for burning public buildings etc. was due to strange rumours in regard to the happenings at Amritsar and to the news of Mr. Gandhi's arrest.

By Sir Chimanlal Setalvad.

In reply to Sir Chimanlal Setalvad witness said that he had been at Gujranwala since July 1917 and the outbreak in the town was absolutely surprising to him. Had there been no firing there would have been no attack on the station, and had not a man attacked the Police Superintendent there would have been no firing at all. (Laughter) In his view the attempt to burn the railway bridge was in order to get the railwaymen join the riot.

By Pandit Jagat Narayan.

Questioned by Pandit Jagat Narayan the Khan Bahadur said that he heard about the calf incident a fortnight later when he returned to the town. Supposing a calf had been left hanging at the bridge it would cause provocation to Hindus and not to Mahomedans.

By Public Prosecutor.

In answer to the Public Prosecutor who asked him whether in his official experience if he had to face any riot or disturbance before, witness referred amidst laughter to a disturbance in 1884 at Multan. That too he had only heard.

Q.—You have told us that you acted as Deputy Commissioner for one and a half days. Had you on any other occasion acted like that?

A.—No. I even repent this one. (Laughter.)

There are over forty five witnesses in connection with the disturbances in Gujranwala town as well as in the districts, but it is doubtful whether all of them would be examined.

Mysore

Viceroy in Mysore.

VICEROY'S CAMP, KANAPUR, December 10.

After spending three delightful days in Mysore, Their Excellencies and the Viceroy party accompanied by His Highness the Maharaja, the Dowager Maharani and His Highness' staff left by Motor on the afternoon of the 4th December to spend a week in the Mysore State camp at Kanapur. Besides the Viceroy party the residents in Mysore and his staff, General and Mrs. Grace Barratt, Mrs. Barratt and several other distinguished guests have also been invited by His Highness the Maharaja to participate in the various forms of sport which the forests and streams in the neighbourhood of the camp offer and to witness the final stages of the Khedda operations initiated by His Highness several months ago. Elaborate arrangements have been made by the Mysore Durbar to ensure to their guests a successful sport in the way of fishing and big game (tiger and lion) shooting and facilities to witness in detail the most up-to-date method of securing herds of wild elephants are afforded to the whole camp. The gradual collection of two or three herds in convenient localities in the vicinity of the Kheddahs had been in progress for over four months and a drive carried out on the 1st November resulted in the impounding of 22 animals including about 5 calves and two huge tuskers in an enclosure open to the first Kheddah. At 4.30 p.m. on the 4th a drive of two herds of 18 and 8 animals respectively from left to the right bank of the Kanapur river was carried out in the presence of their Excellencies, H. H. the Maharaja and His Highness' guests. A most exciting scene lasting for about an hour was witnessed the elephants making several attempts to escape before they were successfully impounded opposite the second Kheddah. The herd of 28 animals previously referred to were next day driven after several abortive attempts from the enclosure in which they were confined into the first Kheddah, a stockaded enclosure of about 20 yards diameter connected with the large enclosure in which the herd had been collected by an equally strong palisaded fence at 4 yards wide. A strong door was closed by ropes over the entrance to the enclosure and was dropped after all except one or two calves had been accounted for. These interesting operations together with those of roping and securing several of the animals to the palisading were witnessed by Her Excellency Lady Cuthbert, His Highness the Maharaja and several of the guests. The party also watched the eventful rounding up and securing of a cow elephant and calf which had successfully eluded till nearly 5 P.M. several attempts at capture, the furnishing one of the most exciting episodes of the day. The roping and securing of the remainder of this herd was carried out during the forenoon of the 6th December in the presence of Their Excellencies His Highness The Maharaja, H. H. the Maharaja, the Dowager Maharani and a large number of the guests. The skill and dexterity of the Mahouts of the tame elephants were tested severely during the two hours in which it took to secure the animals and the intelligence displayed by the Kumbhis in averting danger from their riders and preventing individual members of the herd from breaking away evoked general admiration. His Highness the Maharaja interested himself greatly in the proceedings and personally directed the roping of the several of the herd. When all the animals had been roped the whole herd was led secured to Kumbhis out of the enclosure through the river and picket in the forest on the left bank. The fishing parties have uniformly enjoyed the excellent sport for the streamers in the neighbourhood of the camp afford ample scope for the angler. H. H. The Viceroy fishing in the Kanapur river yesterday caught a mackerel weighing 77 lbs. This is the best fish so far caught in one day. His Excellency's bag totalled 24 lbs. On the 7th December His Excellency shot a lion and the same day two tigers were shot, the latter animal falling to the gun of the Hon. John Theagar and the other to that of Captain Denay.

Hours of labour in Indian Mills.

BOMBAY, December 10.

Replying to the circular from the Government calling for report on the subject of hours of labour in Indian Mills the Bombay Millowners' Association says that although the majority of the members agree that shorter working days have good effect on the general health of workmen and to a certain extent is likely to improve the attendance efficiency they are of opinion that Indian Mills have poor chance of holding their own in competition with countries like Japan where the working day averages 22½ hours with two shifts. The Association points out that Bombay cannot adopt two shift system owing to the lack of housing accommodation for extra workers and also that at the present exchange rate any enhancement in the working costs will further handicap Indian factories in their own markets. The Association is therefore of opinion that unless all countries including China and Japan join the Washington Labour Conference and agree to introduce shorter working day Indian mills should not be asked to take any action in that direction. If all other nations intervened in the conference and if at the same time Government by enactment make shorter working day applicable to all employers of labour throughout India, the Association feels that minimum reduction in remuneration for Indian Mills industry would be a working day of ten hours.

Bombay Legislative Council. Village Panchayats.

BOMBAY, December 10.

In opening the Local Session of the Bombay Legislative Council at the Government of Bombay after intimating that the Government had put forward proposals with a view to extend the life of the present Council so that it might endure until the election of the New Council under the reform scheme referred to the Bill to be introduced regarding village panchayats and street lighting and proceeded to point out that the Government had proposed the contemplated legislation of local self government with the object of having the views of the new ministers under the reformed council on that very difficult and important question.

Widespread Discontent.

Sir George then alluded to the widespread discontent in regard to the question of pay of the various Government establishments and declared that the Government was actively taking up the whole question. Referring to the representations made that the Government servants in Sind had taken part in certain religious controversies with a consequent uneasiness as to the attitude of the Government in the matter, His Excellency emphasized that this opportunity of stating clearly that there is no ground whatever for these apprehensions and that the Government preserves now, as it has always done, an absolutely impartial attitude in such matters. Government servants have been warned that so long as they are in Government service they can take no part either in their private or public capacities in any such matters.

Primary Education.

The Governor then touched upon the subject of primary education and announced that the Government had trebled the provision of previous years two lakhs for primary schools in the coming year. After assuring the Council that very substantial progress had been made in the solution of the housing problem and that he only awaited the final sanction before acquainting them with the proposals, Sir George Lloyd alluded to the Indian Reform Bill and concluded.

Indian Reform Bill.

The success or failure of this great measure will depend now upon the spirit that animates both the Government and the people of India. During the negotiations with regard to the reform scheme my Government has made every effort to assist and it is determined that so far as the Government is concerned a spirit of cordial sympathy and co-operation shall prevail in all ranks. I earnestly hope that not only the Honourable Members of my Legislative Council but also the press and the public at large will treat this matter in a large spirit of statesmanship and by their words as well as their actions assist in cultivating an atmosphere of goodwill between the various communities concerned so as to ensure fruition of the seeds now sown. (Applause)

Disturbances in Ahmedabad

Answering a series of questions relating to the disturbances in Ahmedabad in April last the Government replied that the whole question was the subject matter of an enquiry by the Disorders Enquiry Committee and that the Government awaited the results of the enquiry.

Export of Cows from Gujarat.

Replying to another question if the Government were aware of the large export of nearly sixty thousand cows from Gujarat by some American Companies, the Government stated that certain Brazilian subjects were purchasing cattle in Gujarat for export to Brazil and that an enquiry would be made as to its nature and extent.

Bane upon Certain Papers and Public Libraries.

Replying another question the Government stated they had removed the bane upon any papers being taken in by registered public libraries.

Western India National Liberal Association.

Moderates Should Not Attend The Amritsar Congress.

BOMBAY, December 10.

The Council of the Western India National Liberal Association announce that they have decided that moderates as a party should not attend the Amritsar Congress and consider that the expression of moderates view on the Punjab affairs in their own Conference will carry more weight than if they joined the Congress especially in view of the Reform Bill.

Suspected Case of Plague on "Kaiser-i-Hind".

BOMBAY, December 10.

Messrs. Mackennon Mackenzie and Co. Agents, P. and O. S. N. Company, inform:—We learn by to-day's mail that on arrival at Port Said of the "Kaiser-i-Hind" which left Bombay on the 15th November with troops civilian passengers and mails a suspected case of plague was reported among the troops. Subsequently two other suspicious cases were reported and the vessel was ordered to proceed to Alexandria for disembarkation of the passengers and disinfection of the ship. It was expected that the "Kaiser-i-Hind" would leave Alexandria again on the 10th December. No more details are known.

All-India Moslem League.

Reception Committee.

Kitchlew Elected Chairman.

AMRITSAR, December 10.

The Reception Committee of the All-India Moslem League, have elected D. C. Saifullah Kitchlew as Chairman, and Shaukat Farid Miranbur and Badrul Islam Ali Khan, Vice Chairmen. As Dr. Kitchlew is ill a vice Chairman to act for him will be appointed.

Calcutta Technological Education.

CALCUTTA, December 10.

The Hon'ble Mr. W. W. Hernell, Director of Public Instruction, has issued a lengthy note in connection with the recent conference at Government House with regard to technological education. After reviewing at great length the reports submitted by committees previously appointed Mr. Hernell concludes:—My conviction is that we should concentrate for a moment on the training of engineer apprentices and that we should approach the conference, when His Excellency has fixed for the next month, with the primary object of deciding the lines on which we can proceed at once to create a technical school in Calcutta adjusted to the system for training apprentices in railway workshops which will be with the least possible delay inaugurated at Kanchrapara. I would design the machinery for Calcutta technical school with a view to its being able to carry out effectively the training of engineering apprentices in Calcutta. The question of improving the Calcutta commercial institute and of expanding and developing Serampore weaving institute I should postpone for the present with the intention of taking up these questions later together with general question, which will have to be faced before long, of the provision of technological training in Calcutta and the part which the reorganized Calcutta University should play in that provision.

Aviation and Military Display.

CALCUTTA, December 10.

In connection with Peace celebration in Calcutta one of the big events is to be aviation and military display. Two Bristol fighters will indulge in a sham fight over the parade ground.

News in Brief.

Mail steamer "Khiva" which left Bombay on the 22nd November arrived at Marseilles on the 8th December.

Mail steamer "Mandala" arrived in Bombay at 6-30 A.M. with outward mails and about 125 passengers.

The P. & O. Company's "Malta" with outward mails of 27th November passed Suez at 7-30 A.M. on Monday the 8th.

M. Poulet left Moulmein at nine o'clock, but returned at one o'clock with a broken propeller blade. He landed safely.

The Postal Express train conveying the inward foreign mail leaves Bombay to-day at 15.30 hours.

At a meeting of the Calcutta Corporation held this afternoon it was resolved to bring out a water expert from England to report upon water supply of Calcutta and suggest measures for its improvement.

In connection with high rise in house rent in Calcutta, the Chairman of the European Association asked the Bengal Government to pass an emergency Act to limit the rise in rent. In reply the Government say that they do not see their way to introduce legislation pending the report of the Committee appointed for that purpose.

At the annual meeting of the Anglo Indian and domiciled European Association held last night, the Chairman, Mr. Arden Wood said that in view of the probability of far-reaching political changes, the community should set its house in order and prepare itself to play its part effectively in any scheme of political reform that might be eventually adopted. It was resolved that every effort should be made to effect an union of the League and the Association of the domiciled community.

Mr. Datar, City Magistrate, Poona, framed charge against the accused in the case in which Walwekar and Co., who run nine betting shops in Bombay and two in Poona charged one of their clerks named Mahade Ramachandra Gaikwad with cheating in respect of a sum of Rs. 1485. It is alleged that the false transaction was on the horse Royal Band which won the first race at Poona on the 13th September playing Rs. 165 for win on tote. The accused pleaded not guilty.

At the High Court Sessions to-day Mr. Justice Walsley and a special jury disposed of a cause in which James Dearden Stark, Assistant Controller in charge of Munitions Board depot at Narikeldanga was charged with criminal breach of trust and abetment of that offence. It was alleged that in May and June, last the accused sold some hoop iron and remitted to head office a portion of the sale proceeds and misappropriated the balance. The jury unanimously found the accused not guilty on both charges and His Lordship acquitted him.

బొంబాయి కాశునధ. — బొంబాయి నగరాన సర్ కాశీజహంగీర్ యూనివర్సిటీ హాల్లో గర్భవతినైన అధ్యక్షురాలిని కాశునధ జరిగినది. సంస్కరణచట్టము అమలుగానికి వచ్చురదను మరల నియోజకవర్గ జరుగరాదని దొరక మారు మానించినది గర్భవతినైనది. (గ్రామపంచాయతలు పీఠులలో వేలమునున్న చట్టములను గూర్చి మాటలాడిరి. స్థానికస్వరీపాలనముగ జంతులు ఏర్పడునరదని నిశ్చయించినది. ప్రాథమిక పాఠశాలలనుండు సంకల్పనను 2 లక్ష లియ్యబడినది సంస్కరణమును సరిగా పరిచేముటకు ప్రజాప్రతినిధుల సహకార మవసరము. సంస్కరణముకొరకు బొంబాయి దొరతనమువారు చాల అనుకూలముగా పనిచేసినది నడిచిరి.

సంస్కరణములందు భారతీయ దృష్టికను పాల్గొనరాదని కొంతమంది బొంబాయిలో నుండియు వచ్చుచున్నది. నేడునాడు, సంస్కరణములందు పాల్గొనరాదని మొదలగా వాడు ప్రజామండలి కొంతమంది కొంతమంది చేయబడినది. సంస్కరణములందు సందర్భమున అనుకూలముననున్నదియు లేకయున్నది స్వీకరింపరాదనియు గూడవారు తీర్మానించిరి.

మన ప్రవాస సేవకులు అను అనుకు కలకత్తా అంధుల పాఠశాలలో మెట్టికట్టేసిన పరీక్షలో పాల్గొన్నవారి పేర్లు క్రింద:— కాశీజహంగీర్ హుస్సేన్ నూరు గవర్నమెంటువారు 15 లక్ష; బక్సీగంజి జిల్లాబోర్డువారు 50 లక్ష ప్రతిభాను విశ్వాస్థి వేరక మియ్యట కంగీరించి.

జిల్లాగారు పట్టా కొనిపడి రస మాటల మెక్కిన అధికారులు కాదనుచున్నారు.

చాలగంగాధర తిలకుగారు పంజాబులోనికి రాగూడదని చేయబడిన యుక్తపు కర్ణుదేయము.

సంస్కరణముల నిమిత్తము నేయూపాఠశాలల పెద్దలను పంపిణీ చేయవలసిగలగలదు. వారిని పంపించినది దిగి కొంతమంది పంపించినది బొంబాయి ప్రాంతమున తెలిసినది.

బ్రిటిషు క్వాయా వా కొంతమంది ప్రతినిధులు సర్ జార్జి బార్న్ ఫోర్డు నుండి విడిచిపెట్టబడినది కొంతమంది గిరిగోరాయ నాగ ప్రకాశి నిర్మించిరి. ప్రభుత్వమువారు వారి వాల్చించెదరనియ, సామ్రాజ్యవాదుల వాగ్విమర్శి వారి ప్రతినిధి కొంతమంది విడిచిపెట్టినది నడచుచున్నది.

ఈ సెలవుల సమీక్షాసంఘ మితవాద భజనము. సర్ కెంకరన్నాయగారు దానికర్మకుర వహించినది తెలియచున్నది. వారమునాడు ఇంగ్లండుండి బయలుదేరినవాడు తెలియచున్నది. అత్యుపసరములో జరిగిన బాధితులను సభకు సంకల్పములైనవాడును కొందరు పోయినది నూడ తెలియచున్నది.

అశోక చక్ర ప్రతిభా మిమిన్సు యుగము శరీరకాశునధురద మరల పట్టునది బరద్యాన జిల్లాలోని కృష్ణంపలడె. ఇతడిజీవన సామానులై నిష్పంధమునండి విడిచిపెట్టినది.

బొంబాయి సంస్కరణముల కమిటీ అధ్యక్షులకు మహాదాల్ జిల్లా గారొక లేఖన వ్రాయుచు దానిలో నిట్లు వ్రాసిరి:— నేనెంగ్లండు నుండి వచ్చినంతయునే నాకొక కను రూపమునండిన ప్రతినిధులకు కొందరు నానమ్మతి లేకయే నాపేరు సంస్కరణముల కమిటీలో చేర్చబడిట్లు చెప్పిరి. గవర్నమెంటువారి నేయమింతుబడినది నూడ కొందరు చెప్పచున్నారు. సంస్కరణములను జరుపవలయు వారు ప్రజావాని ప్రభుత్వమువారు కాక అది యెటుండ కమిటీలో చేర్చబడుచుండునా నట్లు చేర్చవారియందలియతి ప్రాయములను కనుగొనవలసి యుండెను. ఇంతియగాక పంజాబునందుకు హిందూ జీవములో మరికొన్ని పొట్లకు గావించబడిన క్రూరపాతకులకు, క్రూరులకు మాయము నేను సంస్కరణములందు పాల్గొనాలను ఇంకను తుర్కీస్థితి విచారమున కొంతమంది మహాదాల్ నుండి నేను సంస్కరణములో దిగవలసి. నేను దయతో నాపేరునాల్గొనునది తొలగించగోరుచున్నాను.

క్రికెట్టులకు సర్ రత్న తాతాగారు:— ఈ సెలవుల వేది మధ్యాహ్నము బొంబాయి నగరమండలమున మెక్కిన గారి ఏర్పాటు ప్రకారము గవర్నరు గారి అధ్యక్షతకొరకు సభజరిగినది. క్రికెట్టులకు సర్ రత్న తాతాగారి ప్రతినిధులు సర్ నారాయణ చంద్రావర్మకు, సర్ బిష్ణు వెటిటి, మామేలు నగార్లు ప్రసంగించిరి. సర్ జార్జి బార్న్ ఫోర్డు గారు కడపల మచ్చటించిరి. తాతాగారి తోతమకు గల పరదము ను గూర్చి చెప్పిరి. తాతాగారు బాధితులవాడులలో నగ్గణ్యుడ. సంస్కరణముల క్షేరలో నిర్మించగలవు. కేవలము అతివాదులకర్మ కక్కినవా గందరుకు సంకల్పించగలగునది. భారతీయులు బాధితులవారైన భారతీయుల దట్టి చేకూర్చుకొనుచుండు కలిగినందులకు అంగీకరము మరింత సంకల్పించినది గవర్నరుగారు నడిచిరి.

विवाहः ५०

చారిత్రము.

దీక్షలు

పర్వతముకాదు.

2025

మనసి పాలిద్రోళ.

తా. ॥ భోక్తులు

பிழைப்பு நூல்

౧. వి. వేల్కూరు; సతీశచంద్రవర్మ.

५२५ : ५२५ } ०

683 25 4 33 4 33 4 33

200

2. 5. 2.

లా కలాకాలోత్సవము.

உருவ வடிவம் (பகுதி 2).

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అశంకనిగ్రహ దామధారం, 1579 బాల్కీ, మద్రాస్

1917 సం॥ జూలై 30 తేదీతో అంతమయ్యే 13-6 ఘనీకీ క్రి తిరుమల తిరుపతి వగైరా

దేవస్థానముల రొక్క జమాఖర్చులు తెలియగల గోష్ఠ్యర (అన్ ష్ట్రాక్టు స్టేట్ మెంటు)

(1936)

సంఖ్య	ము తేక వరుమానములు	బాబువారి మొత్తం	వెరశి మొత్తం	సంఖ్య	ఖర్చు వివరములు	బాబువారి మొత్తం	వెరశి మొత్తం
1	కానుకలవల్ల వరుమానములు:— a. రొట్టెమున్ను, చలామణినాణెమున్ను b. గయరు చలామణి నాణెముల విక్రయము	2,57,859 1,69,501	0 6 1 3	1	దేవస్థానముల దిట్టములు	21,335	7 7
2	ఆర్జితంవల్ల వరుమానములు		1,36,431	2	కానుక బహుమానములు	232	5 6
3	దేవస్థాన సొత్తులవల్ల వరుమానములు:— a. ఇండ్లు నేలలమొక్క బాడుగలు b. అరణ్యములవల్ల జమ	1,533 98	14 8 9 0	3	ఆర్జితవిశేషప్రత్యవములు వగైరాలకు కాబడిన ఖర్చులు	2,274	8 10
4	ఇండ్లీటు విద్యాశాలలవల్ల జమ		1,6,627	4	పశితరం వగైరాలకు కొన్న సామానుల క్రయం	1,21,985	9 4
5	గవర్న మెంటు పత్రముల వడ్డీ		4,2,962	5	పబ్లికువర్కులు:— a. మూలనపనులు b. మరమ్మత్తులు c. ఇతర చిల్లర పనులు d. మరమ్మత్తు, శిబ్బండిలు, సాదల్ వారుములు e. కొరముట్లు, ఆముఖములవగైరా	83,135 8,378 11,321 6,841	10 8 1 0 11 5 0 4
6	కొలూకాగ్రామాదులవల్ల రెవిన్యూ:— (1) తిరుత్తణితాలూకా (2) కచ్చినామతాలూకా	2,14,058 1,43,742	0 8 6 0	6	విద్యాశాలలు:— a. ఇండ్లీటు విద్యాశాలలు b. శ్రీవేంకటేశ్వరసంస్కృతవిద్యాశాల	3 20,134 8,664	2 9 13 7 5 5
7	ఇతర చిల్లర వరుమానములు		5,227	7	శిబ్బండిలు:— a. విచారణకర్త, ఖజానా, దేవస్థానముల ఆకీసుల శిబ్బండిలు b. డిటా సానల్ వారుములు	68,376 48,006	3 4 1 1
8	వాపు, జనులు.		3,252	8	తాలూకాల బాపత్తు:— (1) తిరుత్తణితాలూకా గ్రామాదుల నగదుఖర్చు (2) కచ్చినామతాలూకా డిటా	1,27,932 1,02,965	1 4 9 1
9	ధర్మసంఘ:— a. డిపాజిట్లు b. వడ్డీలవల్ల జమ c. ఇతర బాబులు	550 669 638	0 0 0 6 1 8	9	ఇతర బాబులు:— a. నగలుకొనుగోలు, మరమ్మత్తులు b. స్థలములు, ఇండ్లుకొనుగోలు c. గవర్న మెంటుపత్రముల ఖరీదు d. గవర్న మెంటు కిస్తీలు, మునిసిపల్ పనులు e. ఇతర ఖర్చులు, కోర్టుఖర్చులు	7,432 1,062 95,000 1,417	3 11 9 7 0 0 6 3
10	అసాధారణజనులు, కడకాలు:— a. కోర్టుఖర్చులు సహా కడకాలు వసూలు		3,02,96				
11	వాపుచేయవలసిన డిపాజిట్లు		19,275				
12	అమానత్తులు		31,768				
	వెరశి జమ		10,74,502				
	సాలుగుజాస్తా శిలుకు		4,05,940				
	వెరశి మొత్తం		14,80,442				

సాలుగుజాస్తా సాల్ మజుకూరు శిలుకుల వివరము.

	సాలుగుజాస్తా శిలుకు	సాలు మజుకూరు శిలుకు	5. ఇతర ఖర్చులు	351	8	8	2,361	11	0
1 హుజూరు ఖజానాలో నిలువ	3,91,673	14 8	6,35,183	15	1	11	అసాధారణమైన ఖర్చులు కడకాలు		
2 తిరుత్తణితాలూకా ఖజానాలో నిలువ	63	9 6	907	10	4		వసూలు కాతగిన కడకాలు	1,859	0 6
3 కచ్చినామ తాలూకా డిటా	536	7 10	296	4	7	12	వాపుచేసిన డిపాజిట్లు	14,010	0 0
4 విచారణకర్తలవారిపర్మనెంటుఅడ్వాన్సు	5,000	0 0	5,000	0	0	13	అమానత్తు పై వసూళ్లు	34,102	7 7
5 వాపుకాని డిపాజిట్లు మొత్తం	6,266	0 0	11, 31	0	0				
6 అమానత్తులు జమఖర్చు చేయవలసినది	2,400	0 0	59	3	6		వెరశి మొత్తం ఖర్చులు	8,27,464	9
							సాలుగుజాస్తా శిలుకు	6,52,978	1 6
వెరశి	4,05,940	0 0	6,52,978	1	6				
							వెరశి మొత్తం	14,80,442	2 3

జిల్లాకోర్టువారి నెం. 28 రు రూలుప్రకారం ప్రచురపరచడమైనది.

(Sd) ఏ. కృష్ణస్వామిరావు, (ప్రొబుగామూరు) అధికారి.

(Sd) శ్రీ మహాంతు ప్రయాగదాసుశివారు, విచారణకర్త.

సుందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1920 క్యాలండరు

జనవరి నెల 31 వ తారీఖులోపుగ మా మంటలను నొకేసారిగ ర యావలకు కొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగా పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా కొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

వి. పి. గ కాక ముందుగా చిట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

తామర తైలము పండ్లపాడి మోహినితైలము

డబ్బి 1-కి 0-6-0 డబ్బి 1-కి 0-2-0 సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, తైలము, పడిశము, రొమ్ముపడిశము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు, జెనుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.

చక్కని డబ్బితో సహా వెల రూ. 0-8-0; డబ్బా 1-కి రూ. 5-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేటు.

అమృతాంజనం డి పో, } 109, ఫ్రేంకోస్ట్రా, బొంబాయి, 6, తంబుకెట్టి ఏథి, మదరాసు.

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన వరమశ్రీద్రవ్యము ఓటోదిల్బహరు (రిజిస్టర్)

వరమశ్రీద్రవ్యముల కన్నీటికి నిది రాజు

ఇండియా డిజిటల్ అండ్ సెన్సిటివ్ అన్ని పదిర్చుకొంటున్న చాల తరతరముల ప్రశంసా క్రతులు నియోజ్యదీనవి.

దీనిలో సారాంశము సంపద మేమియును లేదు గాన ఆచార కులందరినీ సూచించిన నిర్వహణకు గౌరవించినందుకు. పలు విధములగు పుష్పముల నుచాసన దీనియందు గలదు. ఒకటిలేదు చుక్కలు లేదునుమోమిద లేనిన చాలానా. అప్పుడే కొనితెచ్చిన పుష్పములను వ్యాపించు పరిణామములతో తరమలే నశిమితియుగ వ్యాపించుచుండును. దీని గుణానన నలచునంతి కావలెను మరే ముఖ్యద్రవ్యమునకు నీలము. వెదనైజు (ఆరత్యుక్తుబుద్ధి) రు 2-0-0 మధ్యనైజు రు 0-12-0 నిమ్మనైజు రు 0-8-0 వి.పి. చార్జి రు 0-5-0. మిథులమునందు కొరకనివో క్రింది సోల్ ఏజంట్లకు వ్రాయుదు.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, (D 126 W 100) 155 బామ్యుమనీడు, బొంబాయి.

నర్వవృద్ధి విషనంజీని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్ మార్కు) 554
యజ్ఞముతో నర్వవృద్ధి సంకల్పముతో పోవుచు.
గుణములేకరి యజ్ఞవల్క్యవారలకు రూ 100 ఇశాం

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందు చుండి వలసిన ముఖ్యోపద్రవ్యము. అన్ని మూలనాని, జీవజన్తులకు పూర్వగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములనుండు గుణముచూపుచు లేకునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు దినుజంతువుల కాటులకు నుకర్యోగిండును. వెల పాకెట్ 1-కి 0-8-0. పోస్ట్ 0-8-0. 1 డబ్బా పాకెట్ వెల రూ 5-0-0. పోస్ట్ చేటు.
ఇకపాటి 2 ప్యాకెట్లు తిప్పించుకొనువారికి పోస్ట్ 2 ఇశాం కర్రకులకు 100! 25 రూపాయలు కనిపించు నియోజ్యదీనము
నిరుదామ:— ధన లక్ష్మీ కం పెనీ,
16 వెంకటేశ్వర్, ట్రస్ట్, 66, సోనారావ్ కుటుంబ పోస్టు, మదరాసు

ఆత్మజ్ఞానా.

శ్రీరమణుని విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
జన్మముల నష్టమును గురించిన కాశ్మీరీనర్వ గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి. తిమ్మనైజు చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0.
మేనకర, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుపాక్కు నెం 212, మదరాసు.

HEALTH FOR A POSTCARD

suffer from Functional If on Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described as an aid to Nature—the actual cure being effected by an “excessive accumulation of the blood in the diseased part,” the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential “Natural”—that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Bataia (India.)

DR. BIER'S ERECTRUSS (669)

శ్రీకృష్ణ భారతము.

కవిరాజు శ్రీచంద్రకృష్ణమూర్తి కాశ్మీరీగారిచే మూలముసారముగా ముఖ్యతైలిని రచించబడినది. ఇందు నన్నయారల భారతమున లేని కథ లెన్నో కలవు.
1 వ సంపుటము (ఆదిపర్వము) వెల రు 3-0-0
2 వ సంపుటము (ఆరణ్యపర్వము) 8-0-0
3 వ సంపుటము (విరాటాద్వ్యము) 8-0-0
పోస్ట్ చేటు సారాళ భరింపవలెను. వైపు ప్రకములు రా యల్ వైజు వైజు కాగిరము కాలిగోలైదు.
వలయువారు:— మేనేజరు, కలావతి ప్రెస్సు, (1885-647) రాజమండ్రి అని వ్రాయవలెను.

విశ్రాంతి సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

అతనికుప్రభు రక్తములన జనించు వాడ్యములకు కీటకులతో మందు. దేరుపులను, నుచ్చులను, గంజములను పండ్లను, పూతలను అన్ని విధములను గలగు వర్ష రోగములకు ఔగోలైనను. (28)

మిక్కిలి శ్రీ క్రిమంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనోపధి సాగవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము. పూజ మొనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను తొలగిస్తును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధక గుణ కాగ్రసంబంధమును తొలగించు పోగోట్టిరక్తమును పుత్రవరమను. శరీరాగోగ్యమును గలగజేయును. 16 రోజుల పర మంకుటకు 4 కొన్న బుద్ధిలో అమ్ముచును.

పాపైటరు.— పి. డి. సావంత్,

14. ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT, Fanaawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

పాశ్యపు వెంకటాచలవణ్ణితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపధములు.

1. లక్ష్మీనిలాసరము:— లక్ష్మీవలకుల ప్లేగురోగులకు ఈ లక్ష్మీనిలాస రసములను నిశానలై యున్నార. ఒకే యొక లక్ష్మీనిలాస రసముల సీసా తినుయొద్ద నుండేనేని ప్లేగుకు ముఖ్యతమైన సిద్ధాపధము వేరొంటి లేదని తామే సంకల్పించుకొనుటకు. దివ్యరసము, మూడవ శాల్వర వర్షములు, నన్న పారికా మొదలగు విషముల గుణ మును. సీసా 1-కి 1-0-0 5-కి 1 ఇశాం. (594-801)
2. క్రివానతైలం:— ప్లేగుగర్భలకును, సంజల నొప్పి పోవుటకును ముండుండు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇశాం.
3. వైశ్యాక గానము:— వీని నేమిచిచ్చులే నుండియే యుక్తము కప్పి (కెలరా) వాంతిచేసి కీరఫేసి, అతర్ల భేదము గుణము కావలెను. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇశాం.
4. బోలనుభోదము:— బిడ్డలకు విషకార; తియ్యని మంగు. మందము, చులబద్ధము, అతర్ల పేరి, కృశీకృము, కడుపుబ్బియుంట, అకలితమంటు మొదలగు విషగుణములకు బిడ్డలకు పుష్టిగలవారగుచును. సీసా 1-కి 0-12-0 5-కి 1 ఇశాం.
5. లో కామమువార కస్తూరిమృతము:— బిడ్డలకు వయ

స్వయం దీనివారికి, బాలింతలకు ఉత్తమగుణ కారి. మందము, పడిశము, దగ్గు, అతర్లము, కీరవారక, పార్వవామపు, మలబద్ధం, జ్వరం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యింకననేక రోగములను గుణములే నును.

250 మాత్రము గల సీసా	0-4-0
కపాల కర్పతో 5-కి	1-8-0
" " 12-కి	2-18-0
" " 25-కి	5-8-0

కలి కొవధముతో కూడ అనుపానము తెచ్చున పంపబడును. శ్రీ నీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

న మ్మ క ము

బంగారు, వెండి, రత్నముల

నగలును, ఇతర వస్తువులను

వాషిను యచ్చిన పుచ్చుకొని వైశము ఇవ్వబడును.

ఉమిడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను, పూచితోడను నుయ్యెన ధరలకు లియారచేసి విక్రయించుట వంచనమును. తయారైన లేనివాటిని అతిక్రమముగా అర్జునమేరకు లియారచేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి అర్జునబద్ధి నగలు కయారచేసుకొన్న వారికి మానమ్యము తెలుసును. (849-1842)
మా తేలుమందు అన్ని మందుల కంటె మిక్కిలి చురుకుగా పనిచేయును. వెల 0-8-0.
అమృతాంజనం డి పో, 6, తంబుకెట్టి ఏథి, మదరాసు.